

Utredning av falska automatlarm- En litteratur- och intervjubaserad studie

Hadi Taghizadeh | Avdelning för Brandteknik | LTH |

LUNDS UNIVERSITET

Utredning av falska automatlarm- En litteratur- och intervjubaserad studie

Hadi Taghizadeh

Lund 2019

Division of Fire Safety Engineering
Faculty of Engineering
Lund University
P.O. Box 118
SE-221 00 Lund
Sweden

www.brand.lth.se
Telephone: +46 46 222 73 60

Division of Fire Safety Engineering
Faculty of Engineering
Lund University
P.O. Box 118
SE-221 00 Lund
Sweden

www.brand.lth.se
Telephone: +46 46 222 73 60

Keywords

Obefogat automatlarm, falska automatlarm, falskt larm, brandlarm

Abstract

Background: Automatic alarms have saved many lives and have helped the emergency services to make the necessary efforts in place, although there are many benefits, there are alarms that are not justified and that cause costs for the society.

The aim of this study is to, through interviews, discuss about automatic alarms and its advantages and disadvantages and through literature studies analyze different input parameters.

Material and method: The study's structure is based on literature studies and interviews of high-ranking persons and firefighters in the rescue services. The interviews were anonymous and included 6 interviews, three firefighters and three high ranking officers from the Rescue Service Gothenburg, the Rescue Service South and Luleå Rescue Service. Common to the methods are contractual signatures and the fee charged for expressing automatic alarms. Despite the cost of automatic fire alarms, the presence of such an alarm is effective in case of fires unlike if it had been absent. For example, the Rescue Service in Gothenburg, a method based on a previous project, has follow-ups of automatic alarms. But these methods look different in other regions or districts. In Luleå, you sign an agreement with all facility owners. The Rescue Service South has alarm storage and monitors alarms at the same time as they separate detector alarms.

The conclusion is that the emergency services have different methods when it comes to review and new methods are devised as they are made to improve and minimize the automatic fire alarms.

Förord

Jag skulle vilja tacka respondenterna på Räddningstjänsten Stor Göteborg, Luleås Räddningstjänst samt Räddningstjänsten Syd som ville träffa mig för en intervju. Genom deras tankar och synpunkter hade det här arbetet inte varit genomförbart.

Jag skulle även vilja tacka min handledare Nils Johansson och Jörgen Lindqvist, enhetschef på Räddningstjänsten Stor Göteborg för de råd och feedback som delgivits.

Sammanfattning

Bakgrund: Automatlarm kan rädda många liv och har hjälpt räddningstjänsten att göra nödvändiga insatser på plats, även om fördelarna är många finns det larm som inte är befogade och som orsakar kostnader för samhället.

Syfte med den här studien är att genom intervjuer diskutera kring automatlarm, dess för- och nackdelar och genom litteraturstudier analysera olika ingående parametrar.

Material och metod: Studiens uppbyggnad baseras på litteraturstudier och intervjuer av chefer och brandmän inom räddningstjänsten. Intervjun var anonym och inkluderade tre brandmän och tre högt uppsatta personer från Räddningstjänsten Stor Göteborg, Räddningstjänsten Syd och Luleås Räddningstjänst.

Gemensamt för metoderna är avtalsskrivningar och den avgift som tas för uttryckning vid automatiska automatlarm. Trots kostnader för automatiska brandlarm är närvaron av ett sådant larm effektiv vid bränder till skillnad från om det hade varit frånvarande. Till exempel har räddningstjänsten i Göteborg, en metod baserad på ett tidigare projekt, uppföljningar av automatiska larm. Men dessa metoder ser annorlunda ut i andra regioner eller distrikt. I Luleå tecknar man avtal med alla anläggningsägare. Räddningstjänsten Syd har larmlagring och följer upp sina larm samtidigt som de särskiljer detektorlarm.

Slutsatsen är att räddningstjänsterna har olika metoder när det gäller översyn och nya metoder utarbetas allteftersom för att effektivisera och minimera de automatiska brandlarmen.

Förkortningar

SBF – Svenska Brandskyddsföreningen

BBR – Boverkets Byggregler

BFS – Boverkets författarsamling

AFS – Arbetsmiljöverkets föreskrift

RSG – Räddningstjänsten Stor Göteborg

RSYD – Räddningstjänsten Syd

LR – Luleås Räddningstjänst

LSO – Lagen om skydd mot olyckor

MSB – Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap

IDA – MSB:s statistik- och analysverktyg

SBN – Svensk Bygg Norm

Innehållsförteckning

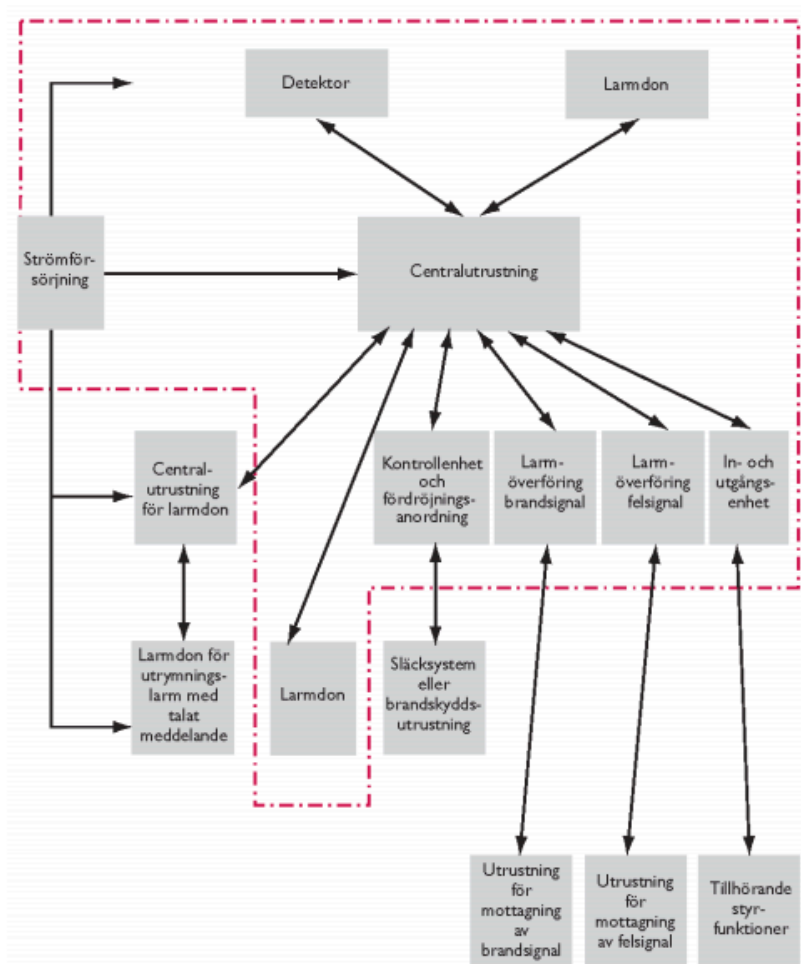
1	Inledning.....	11
1.1	Bakgrund.....	11
1.2	Syfte och frågeställningar	12
1.3	Avgränsningar	12
2	Teori	13
2.1	Automatisk brandlarmanläggning i Sverige	13
2.2	Finns det krav på vidarekoppling av automatiska brandlarm till räddningstjänsten?	14
2.3	Verksamhetsklass	15
2.4	Utrymningslarm.....	15
2.5	Kostnader för automatlarm.....	16
2.6	Drivmedel samt yrkesfordonsslitage vid uttryckning	16
3	Material och metod.....	16
3.1	Beskrivning av de i studie ingående räddningstjänsterna	17
4	Intervjuplan	18
5	Resultatdel I (Statistik)	20
6	Resultatdel II (befäl)	23
6.1	Fråga 1 (Genomföring av insatser).....	23
6.2	Fråga 2 (Effekter av metoden)	23
6.3	Fråga 3 (Minskning av automatlarm).....	24
6.4	Fråga 4 (Ekonomiskt perspektiv)	24
6.5	Fråga 5 (Behovet av personal)	25
6.6	Fråga 6 (Verksamheter).....	25
6.7	Fråga 7 (Orsaker).....	26
6.8	Fråga 8 (Andra kommuner)	26
6.9	Fråga 9 (Ej obefogade larm)	26
6.10	Fråga 10 (Övningstillfälle)	27
6.11	Fråga 11 (Positiva effekter av automatlarm)	27
7	Resultatdel III (brandmän).....	29
7.1	Fråga 1 (Brandmännens åsikter om automatlarm)	29
7.2	Fråga 2 (Övningstillfälle)	29
7.3	Fråga 3 (Ej obefogade automatlarm)	29
7.4	Fråga 4 (Verksamheter).....	30
7.5	Fråga 5 (Orsaker).....	30
7.6	Fråga 6 (Positiva effekter)	30
7.7	Räddningstjänster- Olika modeller för att reducera obefogade larm	31
8	Diskussion.....	32
8.1	Olika perspektiv	32
8.2	Brandman och chefer - olika syn	32
8.3	Metod.....	32
9	Slutsats	34

9.1	Hur påverkar automatlarm räddningstjänsten ur ett ekonomiskt perspektiv och finns det några ekonomiska vinster?	34
9.2	Hur ser utvecklingen ut med automatlarm inom de tre räddningstjänsterna?	34
9.3	Hur arbetar räddningstjänsten med att få ner antalet obefogade automatlarm?	34
9.4	Hur ser resultatet ut och går det att tillämpa samma metod för andra räddningstjänster?	34
10	Referenser	36
	Bilaga 1	38

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Idag finns det totalt 38 räddningstjänstförbund (kommunalförbund) i Sverige och ungefär 15 000 brandmän varav närmare 5000 är heltidsanställda.^{1,2} Det är en förvaltning som är kommunal.³ Räddningstjänsten har i syfte att förebygga, förhindra och begränsa olyckor med beredskapen att hindra olyckor på egendom, miljö och människor.³ Svenska Brandskyddsföreningen (SBF) är en förening som bland annat utfärdar regler för brandlarmanläggning.⁴ En sådan anläggning skall snabbt upptäcka brand, exempelvis i form av larmsignal, för att åtgärder skall kunna vidtas för att eliminera branden och där teknisk installation med brandlarmsystem finns tillgänglig på anläggningen. Brandlarmsystemet kan reducera skador som branden medför samtidigt som säkerheten ökas genom att andra brandfunktioner aktiveras.⁵ Fördelen med automatlarmsanläggningen är den snabba informationen som fås via automatlarm vilket signalerar att brand föreligger.⁶

Figur 1. Uppbyggnad av brandlarm (SBF 110:8)

1.2 Syfte och frågeställningar

Trots att tekniken har utvecklats under de närmaste 20 åren så återstår fortfarande problem med obefogade automatlarm minst lika mycket som tidigare om man genomskådar statistiken. Syfte med examensarbetet är att undersöka trender och metoder kring automatlarm och hur räddningstjänsten jobbar med att minska obefogade automatlarm.

Följande frågeställningar kommer att studeras:

1. Hur påverkar automatlarm räddningstjänsten ur ett ekonomiskt perspektiv och finns det några ekonomiska vinster?
2. Hur ser de obefogade automatlarmen ut inom de olika räddningstjänsterna?
3. Hur arbetar räddningstjänsten i försök att minska obefogade automatlarm?
4. Hur ser resultatet ut och går det att tillämpa samma metod för andra räddningstjänster?

1.3 Avgränsningar

Arbetet begränsas till Räddningstjänsten Stor Göteborg, Räddningstjänsten Syd samt Luleås Räddningstjänst. Dessa tre räddningstjänster har valts ut för att få en överblick över räddningstjänsterna i landet, från norr till söder. Det är upp till respektive kommun att planera vilka resurser som ska användas vid automatlarm och därmed har olika kommuner fattat olika beslut, vissa kommuner har kommit längre i processen, exempelvis vad gäller planering av resurser, medan andra kommuner inte har påbörjat arbetet, till exempel i Räddningstjänsten Stor Göteborg. Se bilaga 2. för statistik över obefogade automatlarm inom Luleå, Malmö, Lund och Göteborg.

2 Teori

2.1 Automatisk brandlarmläggning i Sverige

Automatisk brandlarmläggning innebär en anläggning som snabbt ska upptäcka en brand för att vidta åtgärder för att kunna eliminera branden.⁷ Se figur 1. för brandlarm uppbyggnad. Hur ser statistiken ut vid närvaro av automatlarm i landet? Statistik för landet har visat att 64% av bränderna har släckts utan närvaro av automatlarm medan med automatlarm är siffran betydligt högre, 86% räknat från startföremålet.⁶ Enligt Boverkets byggregler (BBR) finns kravet att behovsprövade boenden (hem, gruppboende för boende eller vård) och vårdanläggningar samt VK4 (undantag från hotell som har bemannad reception dygnet runt) skall ha automatlarm, andra anledningar kan bero på att försäkringsgivare kräver en sådan installation. Brandlarm kan också installeras utan att någon kräver det för sin egen säkerhet på anläggningen.⁷ Automatbrandlarm har varit en fördel för oss i många aspekter och kan ha räddat många liv. Tack vare automatlarm så hinner räddningstjänsten genomföra nödvändiga insatser i god tid. Men så enkelt är det inte alltid eftersom alla larm inte är befogade. Ett obefogat larm är ett larm som inte har orsakats av brand eller andra nödlägen och då bedömning av ett befogat larm görs av en räddningsledare på plats.⁸ Obefogade automatlarm utgör en stor del av alla larm, närmare 4% är riktig brand och årligen motsvarar det cirka 1200 automatlarm.⁶ Inom räddningstjänsten består närmare 40% av uttryckningarna av automatlarm som inte beror på bränder vilket också är den vanligaste insatsen. Räddningstjänsten får i genomsnitt 32 000 automatlarm per år som inte beror på bränder (1996-2004).⁶

Det finns även kostnader kopplade till obefogade larm. Kostnaderna är den arbetstid som förloras när räddningstjänsten åker till ett obefogat larm, likaså kostnader för ökad miljöförstöring samt drivmedel och fordonsslitage, dessutom kan dubbla larm orsaka en fördröjning av andra insatser.⁶

Vad har tidigare projekt visat?

Enligt Svenska Brandskyddsföreningen räddar automatlarm människoliv och verksamheter genom att upptäcka brand i tidigt skede. Trots många positiva fördelar finns den även en baksida; en större andel av alla automatlarm som kommer till räddningstjänsten närmare 97%, är onödiga larm. I siffror motsvarar det cirka 33 000 larm (2003).²⁵

De onödiga larmen kan medföra att tilltron och respekten till verkliga larm minskar eftersom resurser tas ifrån räddningstjänster vilket också bidrar till kostnader och minskad produktivitet. De onödiga larmen drabbar inte bara räddningstjänster utan även anläggningsägaren. Många räddningstjänster tar en avgift för återställande av larm eller en kommersiell avgift vid teknisk service. Generellt är räddningstjänst gratis då de rycker ut med blåljus. Vissa räddningstjänster rycker inte ut med blåljus vid automatlarm, eftersom de inte anser det som räddningstjänst, medan andra räddningstjänster rycker ut med blåljus och tar som tidigare nämnt en avgift (desto fler onödiga larm desto större avgift). Förutom ovannämnda faktorer kan uttryckningar i allmänhet vara en fara för människor.²⁵

Faktorer som matlagning, hantverkare och ånga är de tre vanligaste orsakerna som bidrar till falska automatlarm varav de flesta larm kommer från ”värsting anläggningar”. Vissa

kommuner tar statistik över antalet falska automatlarm vilket gör att de snabbt kan se vilka anläggningar som drabbas mest medan andra verksamheter har betydligt fler onödiga larm varav vård- och skolverksamheter står för ca 14 000 larm per år. Ur brandlarmssynpunkt är brandlarmanläggning positivt, av den aspekten av hur stor andel bränder som egentligen upptäcks. Exempelvis har mer än 50% av bränderna upptäckts av automatlarm i vård- och sjukhusanläggningar, medan en mindre andel, cirka 30%, kommer från industri och offentliga verksamheter.²⁵

Kvalitetskrav finns för att brandlarmanläggning skall kopplas till räddningstjänsten och som kräver någon form av larmlagring. En viktig del och en effektiv åtgärd för att minska de falska automatlarmen är just larmlagring. Larmlagring innebär att personal på plats kan återställa brandlarmet så att det inte kopplas vidare till räddningstjänsten förutsatt att det inte är ett verkligt larm vilket annars kopplas vidare till räddningstjänsten efter en viss tid. Larmlagring fungerar såvida det finns en larmorganisation på plats samt att verksamheten är i drift med personal på plats. Följaktligen hindrar larmlagring att falska automatlarm överförs till räddningstjänsten. Enligt SBF 110 är målet att enbart larm orsakade av brand vidarebefordras till räddningstjänsten.²⁵

Det finns generellt 3 huvudorsaker till att det finns automatlarm enligt räddningstjänsten. Den första kan vara ett myndighetskrav, då myndigheten ställer krav på att anläggningen ska installera ett automatlarm. Ett exempel på detta är VK4 (se verksamhetsklass), om en reception inte är bemannad hela dygnet skall vidarekoppling till räddningstjänsten ske enligt kravet från SRVFS 2008:3.⁹ Det andra, ett försäkringskrav och då försäkringen ställer krav att det ska installeras automatlarm, men även av egen ambition då ägaren väljer att installera automatlarm för att skydda sin verksamhet eller fastighet.⁴

Det var i SBN 75 som det beskrevs för första gången om hur installation av automatiskt brandlarm påverkade brandskyddet. I SBN 80 (SBN 37:52:54 PFS 1980:1) beskrivs det ”Vid prövning av vilka eftergifter som kan medges skall hänsyn tas till brandförsvarets kapacitet och dess förkortade insatstid till följd av brandlarmanordningen” vilket innebär att lagstiftningen väger in att om insatstiden minskas så ökas räddningstjänstens förmåga, något som sker genom automatlarm.¹⁰ I SBN 80 framkom det också att det finns möjlighet att befrias från vissa byggnadsregler om man istället installerar automatiskt brandlarm med larmöverföring vilket kallas för tekniskt byte.

2.2 Finns det krav på vidarekoppling av automatiska brandlarm till räddningstjänsten?

Det finns myndighets- och försäkringskrav på vidarekoppling av automatiska brandlarm till räddningstjänsten eller bemannad plats för åtgärd. Statistik har visat att vid närvaro av automatiska brandlarm har 86% av bränderna släckts, räknat från startföremålet (när föremålet började brinna), medan frånvaro av detta larm blir siffran betydligt lägre och hamnar på 64%.⁶ I Lag (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) står det att man skall vidta åtgärder för att förebygga och förhindra att brand eller skador uppstår.¹¹ Luleås räddningstjänst har avtal och kvalitetsplan med alla anläggningsägare. I kvalitetsplanen ingår det att anläggningen skall vara utförd enligt SBF-regler. I dagsläget arbetar de med att ta fram en ny metod. Räddningstjänsten Syd ändrade sina rutiner under 2019, en förändring som innebar att de slopar årsavgiften och

istället tar ett högre belopp för alla utryckningar som inte är brand eller tillbud. Räddningstjänsten Stor Göteborg arbetar med en metod som härstammar från ett falsklarmprojekt från Göta Lejon sedan 1997, vilket de ärvde 2000 och som de har utvecklat och byggt vidare på. Deras metod bygger på uppföljningar och där tillsatta funktioner jobbar specifikt med frågor kring automatiska brandlarm.

2.3 Verksamhetsklass

Verksamhetsklass är indelningar av utrymmen i en byggnad beroende på verksamhet och som beror på faktorer såsom; risken för brand, om personen i fråga förväntas vara vaken, att kunna utrymma själv och ha medvetenhet om byggnaden (se tabell 1.).¹²

För att säkerställa en tidig upptäckt i händelse av brand bör det finnas automatiskt brandlarm för byggnader som har följande verksamhetsklasser: 2C, 3B, 4, samt 5B.¹⁴

Utöver ovanstående byggnader gäller följande om avskilda mötesrum, anläggningar i verksamhetsklasserna 1, 2A, 2B och 5C skall utrustas med automatiskt brandlarm.¹³ Detta framförallt om det finns rum som rymmer mer än 30 personer eller om rummet rymmer fler än 10 personer och där avståndet till närmaste utrymningsväg är mer än 10 meter.¹³ Kravet om automatiskt brandlarm kan ändras vid om-och tillbyggnad.¹⁴

Verksamhetsklass 4 (VK4) innebär olika typer av boenden som anses som tillfälliga exempelvis vandrarhem, hotell m.m. I verksamhetsklass 5 ingår vårdmiljöer och utrymmen där personer väntas vara begränsade till att sätta sig i säkerhet. Verksamhetsklass 5B (VK5B) inkluderar boenden med behovsprövning vilket sker mot lagstiftning, exempelvis lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Verksamhetsklass 5C (VK5C) omfattar sjukhuslokaler eller hälso- och sjukvårdsbyggnader och där möjligheten är liten att personer kan utrymma själva. Verksamhetsklass 2 innefattar samlingslokaler, exempelvis butiker och restauranger. Verksamhetsklass 2a avser utrymmen med högst 150 personer och 2b, fler än 150 personer.¹²

<i>Verksamhetsklass</i>	
1	<i>Kontor, Industri</i>
2	<i>Samlingslokaler, andra lokaler</i>
3	<i>Bostäder</i>
4	<i>Hotell</i>
5	<i>Vårdmiljöer</i>
6	<i>Lokaler (förhöjd brandrisk)</i>

Tabell 1. Verksamhetsklass (VK) 1-6.

2.4 Utrymningslarm

Utrymningslarm är ett larm som har syftet att alarmera och meddela att utrymma en byggnad, enligt BBR krävs ett sådant larm på hotell, samlingslokaler och bostäder i verksamhetsklass 3. Enligt Arbetsmiljöverkets föreskrift (AFS 2009:2) krävs utrymningslarm i produktionslokaler, arbetslokaler eller stängda rum (som inte har tillgång till syre). Anledningen till just dessa lokaler eller rum är den akuta risken som finns för skador orsakat av brand.⁷

2.5 Kostnader för automatlarm

I snitt kommer in ungefär 32000 automatiska brandlarm varje år till räddningstjänsten som orsakats av andra saker än brand d.v.s. obefogade larm. Till dessa insatser åtgår cirka 11 700 mantimmar per år. Avgiften som tas vid ett obefogat automatlarm skiljer sig mellan olika räddningstjänster.⁶ Det finns dock siffror på värdet av en snabbare insats, om räddningstjänsten är framme 5 minuter snabbare skulle 32 100 kronor sparas vid varje tillfälle. Värdet är en uppskattning och inbegriper både egendomsskador och personskador i ungefär samma andel.¹⁵

Samma analys visade att det åtgår 11 6732 mantimmar per år till heltidsanställda (70,6%), deltidsanställda (28,9%) samt värnpersonalen (0,5%) för att åka på automatlarm.⁶ Utifrån undersökningen kan man se att det antas att både värnpersonalen och deltidsanställda brandmän kostar 128 kr/timmen och en heltidsanställd brandman kostar 219 kronor i timmen så blir det totalt 221 445 44 kronor per år.⁶

2.6 Drivmedel samt yrkesfordonsslitage vid utryckning

Analysen tog även upp att onödiga utryckningar orsakar bland annat kostnader för drivmedel. Om det i snitt körs 11 kilometer vid varje utryckning krävs uppskattningsvis 1,5 fordon per insats.⁶ Enligt bensinpriser i Sverige (mars 2019) kostar det ungefär 16 kronor per liter (diesel) och om det antas att varje räddningstjänstfordon drar tre liter per mil så kostar det 48 kronor per mil.¹⁶ Om i snitt 1,5 räddningsfordon rycker ut kostar det $48 \times 1,1 \times 1,5 = 79,2$ kronor per utryckning, multiplicerar det med antal obefogade automatlarm så erhålls det $79,2 \times 32\ 000 = 253\ 4400$ kronor per år. I studien framkom det att förutom bensinkostnader och dess miljöpåverkan orsakar onödiga utryckningar även fordonsslitage vilket medför behovet av service och reparationer och det i sig medför ytterligare kostnader.⁶

När räddningstjänsten rycker ut till ett obefogat automatlarm och samtidigt får ett annat larm ökar risken till fördröjning av insatstiden till det nya larmet vilket kan medföra stora kostnader för samhället. Enligt beräkning av Jaldell kan en 5 minuters fördröjning av räddningsinsatser kosta ungefär 32 000 kronor i snitt.¹⁷ Totalt kostar automatlarm som orsakats av andra saker än brand 24 149 544 kronor per år.⁶ Räddningstjänsterna i Sverige har alla ett gemensamt mål genom att bekämpa brand och olyckor. Trots att det finns både befogade och obefogade larm, utgör den sistnämnda en stor del av räddningstjänstens arbete. Obefogade automatlarm är ett stort problem för räddningstjänsterna eftersom de är resurskrävande.

3 Material och metod

Med hjälp av MSB's databas IDA undersöktes de kommuner som hade minskat mest av antalet automatlarm under de senaste 20 åren. Eftersom statistiken inte visade någon större variation när det kommer till antalet falska larm mellan de olika kommunerna, valdes räddningstjänsterna utifrån ett helhetsperspektiv, från norr till söder. För att få ett geografiskt oberoende resultat valdes tre räddningstjänster, utifrån dessa specifika kommuner blev personal från räddningstjänsten intervjuade. En uppskattning har gjorts för att se hur en eventuell minskning av antalet automatlarm har påverkat kommunen och samhället från den ekonomiska aspekten.

Data för hela landet och de tre kommunerna som ingår i studien jämfördes i diagram (se resultatdel I-statistik).

En intervjubaserad undersökning utfördes på tre räddningsstationer; Luleås Räddningstjänst, Räddningstjänsten Syd och Räddningstjänsten Stor Göteborg (se avsnitt 3.1). En brandman och en högre chef i respektive organisation intervjuades (befäl och brandman) för att få med olika syn, bakgrunder och erfarenheter, men även för att jämföra båda grupperna emellan. Kontakten med de ansvariga skedde efter att jag hade ringt till räddningstjänsterna och frågat om vilka personer som var ansvariga för automatlarmen sedan bokade jag tid för att göra en intervju på plats.

Intervjumetoden som valdes till undersökningen var en semi-kvalitativ intervju. Metoden baserades på att frågorna förbereddes innan själva intervjun och frågorna genomfördes i en specifik ordning. Det fanns dock möjlighet för intervjuare att ställa nya frågor under samtalsgången. Tillvägagångssättet följde således de normala rutinerna för intervjuer.¹⁸ Samtliga intervjufrågor återfinns i bilaga 1. och intervjuplanen är beskriven i kapitel 4.

3.1 Beskrivning av de i studie ingående räddningstjänsterna

Räddningstjänsten Syd innefattar kommunerna Burlöv, Eslöv, Kävlinge, Lund och Malmö med totalt 453 000 invånare. Antal automatlarm som är kopplade till räddningstjänsten Syd är cirka 1500. Räddningstjänsten arbetar förebyggande och genomför räddningsinsatser inom bland annat trafikolyckor, bränder, ras, drunkningar m.m. Andra uppgifter är samhällsplanering, information, utbildning, tillsyn av brandskydd samt utfärdandet av tillstånd för exempelvis explosiva varor. Antalet medarbetare uppgår till ungefär 500 och innefattar cirka 40 olika yrken.¹⁹ De samverkar även med andra myndigheter och organisationer men även polis, kommuner och andra räddningstjänster. Arbetsfältet innefattar de olika räddningsstationerna i medlemskommunerna och täcker det geografiska området. Räddningstjänsten Syd vision är; ett olycksfritt samhälle. Där det bland annat ingår att just förebygga olyckor.¹⁹

I den årliga uttryckningen för Räddningstjänsten Syd består en tredjedel av automatiska brandlarm och där mer än 90 % är larm framkallad av andra orsaker än brand. För att öka pålitligheten i utgående larm ligger ansvaret hos anläggningsägaren för arbetet likväl gällande anläggningens underhåll etc.²⁰

Luleås räddningstjänsts nyckelord är-trygghet med mottot: Hjälper- Räddar- Släcker. Kraven på räddningstjänsten förändras alltefter de förändringar som sker i samhället och där fokus sätts mer på förebyggande arbete. Avdelningen för risk- och säkerhet samordnar bland annat det olycksförebyggande arbetet.²¹ Antal invånare som bor i Luleå är 78 000 och det finns cirka 315 brandlarmanläggningar som är kopplade till Luleås räddningstjänst.

Räddningstjänsten Stor Göteborg är ett kommunalförbund som består av sex kommuner med sammanlagt 7 940 00 invånare. Kommunerna som tillhör RSG är Göteborg, Kungsbacka,

Mölndal, Härryda, Lerum och Partille. Räddningstjänsten Stor Göteborg jobbar både förebyggande och operativt.²² Antal brandlarmanläggningar som är kopplade till räddningstjänsten Stor Göteborg är cirka 3200.

4 Intervjuplan

För att säkerställa att svaren var pålitliga och för att skapa en lugn och naturlig intervjusituation genomfördes intervjuerna enligt den s.k. trattmodellen. En modell som innebär att intervjun inleds med öppna frågor, för att i mitten av intervjun ställa fokuserade frågor och för att slutligen återigen avsluta med öppna frågor.²³ Trattmodellen ger inte garanti för en lyckad intervju men är bra metod att utgå från. Modellen är en utav de vanligaste sätten när det kommer till intervju och består av 6 delar. I första steget är det viktigt att skapa förtroende till respondenten genom att presentera sig själv och förklara hur intervjun kommer att gå till och vad den har för syfte, likväl hur materialet kommer att hanteras (i detta fall anonymt men med yrkesgrupp) Andra steget inleds med öppna frågor för att låta respondenten tala fritt, i tredje steget kan följdfrågor eller detaljrika frågor tas upp för att i fjärde steget gå igenom och kontrollera den information som givits för att i nästkommande steg, det femte steget, sammanfatta anteckningar, utveckla syftet med arbetet och behandla oklara frågor. I det sista steget (steg 6) har intervjun nått sitt slutmål, här berättar man om vad som kommer att ske, frågar om det skulle vara okej att höra av sig ifall något skulle behöva frågas eller kompletteras samt tackar för intervjun.²³ Upplägget av intervjuerna var enligt följande:

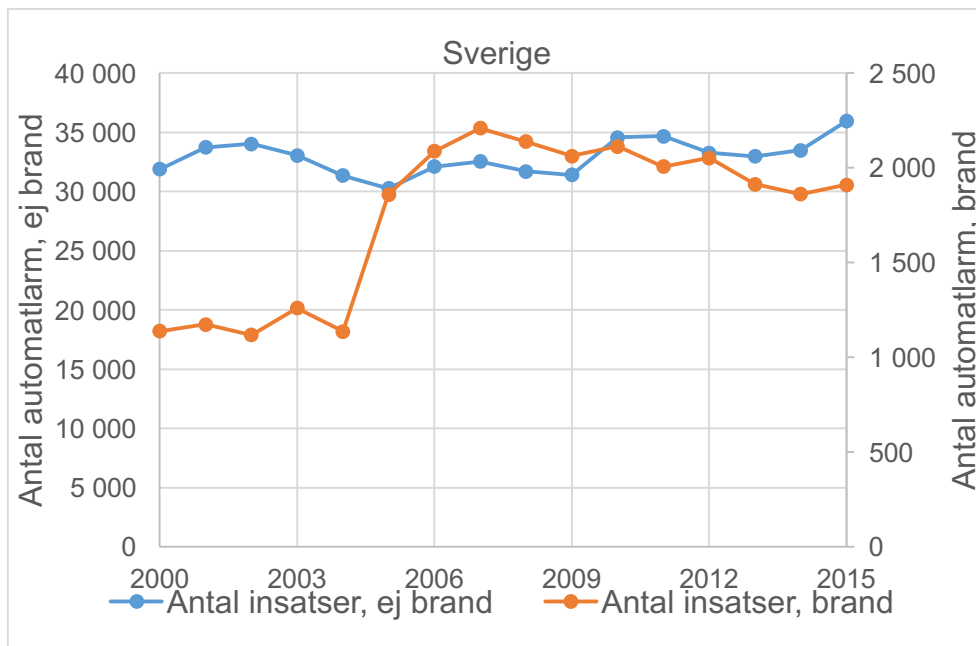
- Inledningsfrågor (inkluderande 2 allmänna frågor om yrkesposition och antal år i yrket).
- Intervjufrågor till högt uppsatt personal och brandmän (11 frågor respektive 6 frågor). Se bilaga 1.

Förtydligande i punktform inför förberedelse av intervjufrågor:

1. Vem är intervjuare och vem ska intervjuas?
 - Den här frågan handlar om grundfakta vilket inkluderar till exempel yrkesbeteckning, kontaktinformation etc.
2. Vad finns det för relation mellan intervjuare och respondenten?
 - Sker intervjun mellan två klasskamrater, lärare, student, anställd eller mellan en chef?
 - Den här punkten tas med för att tydliggöra förutsättningar under intervjun.
3. Vart ska intervjun genomföras, är det kanske en lokal med speciell inredning?
 - Med den här punkten menas att lokalen där intervjun äger rum skall skapa en lugn atmosfär.
 - Rummet ska ha inredningar som inte leder till desorientering och heller inte leda till att intervjun påverkas av det.
 - Det ska även undvikas en ”vi” och ”dem” situation.
4. När under dagen ska intervjun hållas och hur lång tid kommer det att ta?
 - Det är viktigt att intervjun inleds under en tidpunkt på dagen så att deltagarna kan komma i tid och utan att bli stressade.

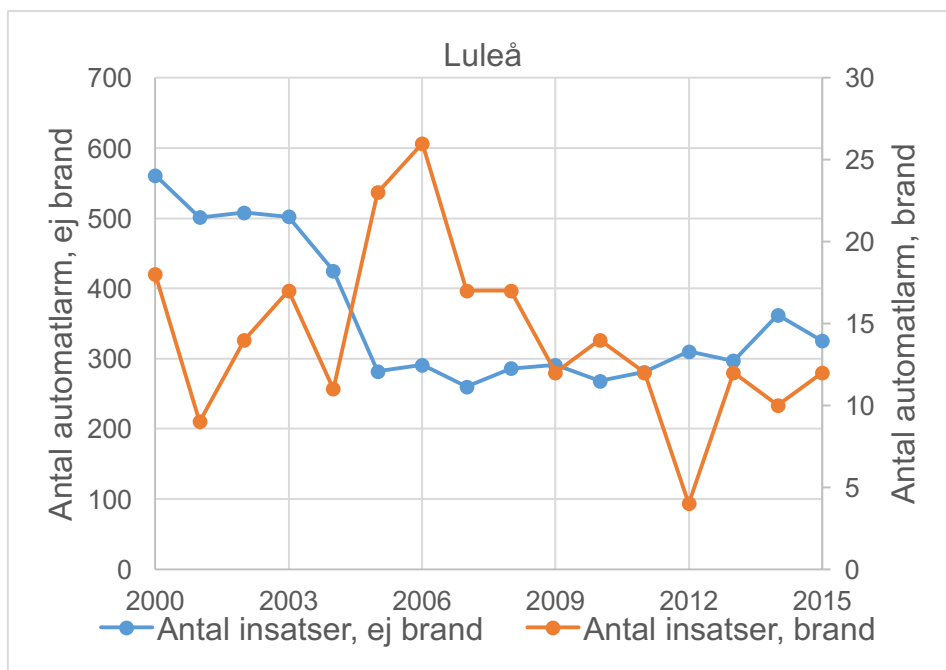
5. Vad är syftet?
 - Vad är anledningen till intervjun?
6. Hur har intervjun upplagts, hur har det planerats och vad ska frågorna handla om?
 - Inleda med att bestämma frågeområden.
 - Kategorisera frågorna i olika tillhörande frågeområden samt förbereda för eventuella följdfrågor innan själva intervjun.
 - Avgöra rangordningen mellan frågorna.
 - Använda tratt-modellen för uppläggning av intervjun.
7. Vad har du för bakgrundsfakta om ämnet och hur använder du de?
 - För att ställa tillräckligt bra frågor behöver man ibland ha läst tillräckligt om ämnet innan intervjun.
8. På vilket sätt ska intervjun dokumenteras?
 - En vanlig rekommendation är att man ska anteckna medan man intervjuar, senare kan man fylla på det som saknas.
 - Det finns en risk att respondenten blir påverkad medan man antecknar under själva intervjun och därför är det bra att inspelning sker.
9. På vilket sätt behandlas etiska frågor?
 - Är det möjligt att respondenten kan vara anonym om det så önskas? Hur behandlas känsliga frågor ifall det kommer fram? Är det möjligt för respondenten att påverka slutresultatet samt granska frågorna innan intervjun? Blir respondenten beviljad någon ersättning?
10. Vad är dina förväntningar angående om intervju- och slutresultatet?
 - På vilket sätt ska intervjuret resultatet användas?
11. Hur kommer återkopplingen ske med respondenten?
 - På vilket sätt kommer respondenten att ta del av arbetet? Via en muntlig presentation eller en skriftlig rapport.

5 Resultatdel I (Statistik)

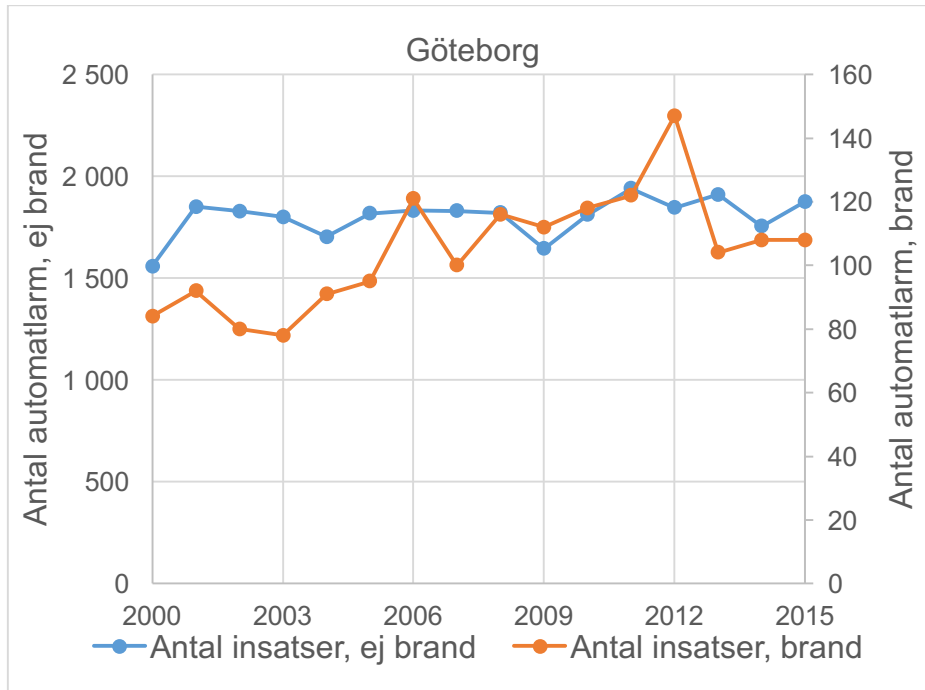
Figur 2: Automatisk brandlarm ej brand och konstaterade brand i landet.

Om det antas att uppgången 2004-2005 beror på förändrad rapportering i statistiken, och att referenspunkten var år 2005 så visar det att antalet automatlarm (brand) var som minst under år 2005 och som högst år 2007. Om man studerar grafen ovan så visar det sig att antal automatlarm (ej brand) var lägst år 2005 och som högst år 2015. Även om alla räddningstjänster ständigt jobbar med att få ner antalet automatiska brandlarm har det inte skett någon drastisk förändring.

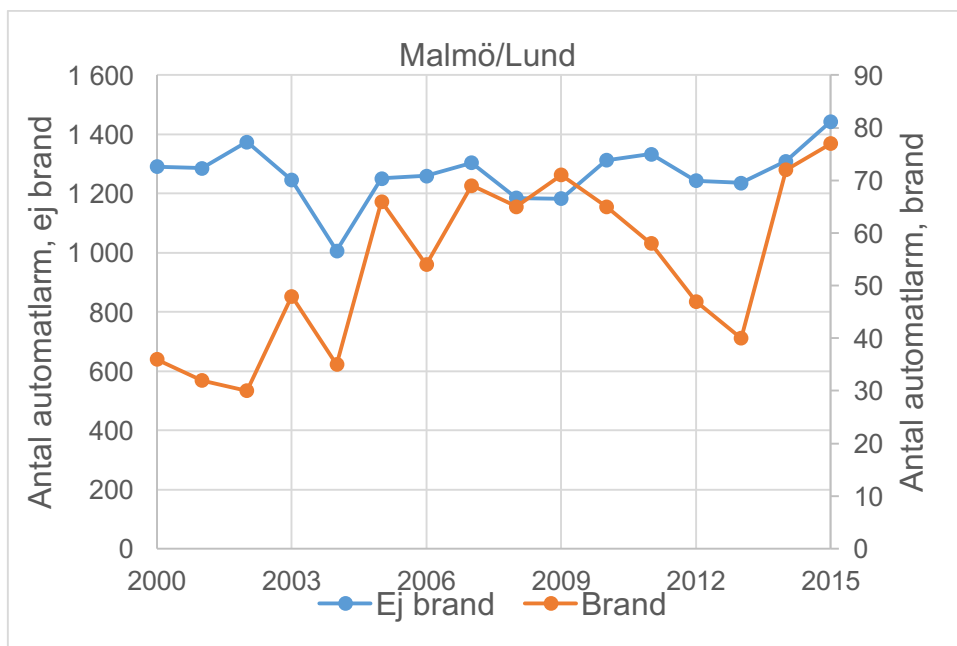
Figur 3: Automatisk brandlarm ej brand och konstaterade brand i Luleå.

Om vi som ovan antar att referenspunkten var år 2005 visar det sig att antalet automatlarm (brand) var som lägst under år 2012 och som högst under år 2006 i Luleå. Antal automatlarm utan brand var som lägst år 2007 året och som högst år 2014. Sammanfattningsvis har det inte varit några drastiska förändringar vilket kan indikera att det är mycket svårt att minska antalet obefogade larm då många gånger är orsaken okänd.

Figur 4: Automatisk brandlarm ej brand och konstaterade brand i Göteborg.

Om vi som ovan antar att referenspunkten var år 2005 visar det sig att antalet automatlarm (brand) var som lägst under år 2005 och som högst under år 2012 i Göteborg. Antal automatlarm utan brand var som lägst år 2009 året och som högst år 2011.

Figur 5: Automatisk brandlarm ej brand och konstaterade brand i Malmö/Lund.

Om vi som ovan antar att referenspunkten var år 2005 visar det sig att antalet automatlarm (brand) var som lägst under år 2013 och som högst under år 2015 i Malmö/Lund. Antal automatlarm utan brand var som lägst år 2009 året och som högst år 2015.

6 Resultatdel II (befäl)

Nedan har svaren från respondenterna sammanfattats utifrån intervjuerna (se bilaga 1).

6.1 Fråga 1 (Genomföring av insatser)

Har några speciella insatser/åtgärder genomförts för att få ner antalet obefogade larm? När genomfördes detta?

Luleås räddningstjänst (LR) tecknar avtal med alla anläggningsägare. Det vill säga anläggningsägare som vill ansluta sig till automatiska brandlarm till räddningstjänsten. Det är också en del av en kvalitetsplan som genomfördes 2006, och som under 2019-2020 kommer att revideras genom att nya avtal tecknas. De utgår från en kvalitetsplan som måste uppfyllas innan ett larm kan anslutas till dem. Detta för att kvalitetssäkra metoderna eller teknikerna. En utav punkterna inbegriper att anläggningen skall vara utförd enligt SBFs föreskrifter, men även att journal och uppdaterade serviceritningar finns tillgängliga. LR tar i dagsläget betalt genom en grundavgift för larmen exkluderat onödiga larm det vill säga ingen betalning tas för falska larm.

Räddningstjänsten Syd (Rsyd) ändrade sina avtal till sina kunder 2005 genom att tillägga larmlagring. Rsyd följer upp sina larm och särskiljer detektorlarm och fördela resurser utifrån antal detektorer som har löst ut. Rsyd tar både en årsavgift och avgift för utryckningslarm. Under 2019 (1/7) kommer man istället för årsavgift ta betalt för alla utryckningar som inte är brand genom ett högre belopp samt avgifter för övriga tjänster som Rsyd utför. Genom den här metoden anses man minska antalet onödiga larm. Nya rutiner för automatlarm kommer att ändras under 2019.

Räddningstjänsten Stor Göteborg (RSG) tar betalt för obefogade larm vilket de har gjort sedan 90-talet. På 90-talet larmade Göteborgs kommun alla skolor och daghem med ett s.k. kombinerat larm (brand- och inbrottslarm), man insåg att det gav upphov till en hel del falska larm, vilket bidrog till att räddningstjänsten började ta betalt. Ett falskt larmsprojekt ihop med stadens försäkringbolag, Göta Lejon, startades 1997 vilket sedan räddningstjänsten ärvde (2000) och som de sedan har förändrat och byggt vidare på. Förutom detta jobbar de även med uppföljningar av automatlarmen.

6.2 Fråga 2 (Effekter av metoden)

Vad har ni fått för effekter, har metoden funkat enligt er, dvs. har antal obefogade automatlarm minskat?

LR kunde inte i korrekt mening uttala sig om metoden har fungerat eller inte. Men att om man kollar bakåt i tiden så har avtalsskrivningar inte medfört att larmet har minskat utan snarare ökat, vilket man inte vet orsaken till. Den plan man hade från början (2006) har inte gått som <planerat och de senaste 4-5 åren har kontrollen blivit allt hårdare.

Rsyd menar att metoden från 2005 har en del anläggningar blivit bättre samtidigt som nya anläggningar har ökat för varje år från 50 till 75, men att det fortfarande är många larm som är onödiga. Sedan införandet av avtalet 2005, har antalet onödiga larm minskat lite grann.

RSG nämner att både befogat och obefogat automatlarm har i stort sett legat konstant under de senaste 20-åren även om antalet inkopplingar har ökat för varje år.

Sammanfattningsvis kan man generalisera att obefogade automatlarm inte har ökat eller minskat särskilt drastiskt. Detta kan bero på att antalet verksamheter som är inkopplade till räddningstjänsten har ökat, trots att förbättringar har skett när det kommer till minskning av obefogade larm. En annan anledning kan vara att olika faktorer som påverkar antalet obefogade larm är okända.

6.3 Fråga 3 (Minskning av automatlarm)

Om några åtgärder ej genomförts, hur kommer det sig att antalet automatlarm har minskat i er kommun under de senaste åren?

För LR var frågan inte relevant varvid ett nytt hanteringssätt utarbetades och som de tror lite mer på. En metod som bygger på att en kvalitetsplan upprätthålls genom att anläggningen är utförd enligt Svenska Brandskyddsföreningen och där avtal med anläggningsägare ingår. Ett nytt digitalt nyckelsystem kommer även att implementeras.

Rsyd tror att det beror på att en organisation finns på plats (en anläggning) vilket gör att de kan hantera larmet själva, medan det på de obemannade anläggningarna kommer räddningstjänsten vara på plats.

I RSG har larmen inte minskat trots att de ständigt genomför åtgärder och försöker arbeta med frågorna, de nämner att Lag om skydd mot olyckor (LSO) har haft en positiv effekt eftersom verksamheterna har blivit tvingade att ta ansvar, likväl som att tekniken har blivit bättre.

6.4 Fråga 4 (Ekonomiskt perspektiv)

Hur har det påverkat räddningstjänsten ur ett ekonomiskt perspektiv, med förlust eller med vinst?

Eftersom LR har fått ett nytt hanteringssätt kan de heller inte uttala sig om vinst eller förlust har skett. Ägaren av anläggningen betalar inte för onödiga larm vilket LR själva står för men däremot får de betalt genom en avgift som beror på objektets storlek. Inga avgifter är inkluderat i det gamla systemet men kommer att tillämpas i det nya avtalet. LR menar att man inte kan se larm som ett vinstdrivande syfte utan att alla larm anses som riktiga larm. Därför har de heller inga siffror på det.

Rsyd har gått med förlust och informationen baseras på verksamhetens uträkningar, att intäkterna inte har varit tillräckliga för att täcka utgifterna.

RSG går däremot med vinst, beräkningarna är baserat på den återställningsavgift som de tar ut.

Räddningstjänstens syfte är att förebygga och begränsa mot olyckor, en förvaltning som enligt Lag (2003:778), skall förhindra skador på människor, miljö och egendom.³ Säkerhet är en mycket viktig ståndpunkt vilket gör att den ekonomiska aspekten i den bemärkelsen inte föreligger som något relevant.

6.5 Fråga 5 (Behovet av personal)

Hur påverkas brandmän av att antalet falska automatlarm minskar (antagande) kan det innebära att behovet av personal generellt sett har minskat?

Behovet av personal hos LR har inte minskat till följd av att antalet falskt automatlarm har minskat, det har snarare ökat behovet av personal inom räddningstjänsten eftersom andra uppdrag har behövts genomföras och fullföljas förutom just automatlarm, exempelvis lagen om skydd mot olyckor m.m. De nämner att även om det nya arbetssättet skulle gå igenom skulle behovet av personal inte minska. Utifrån en brandmans vardag består larmtiden av en liten del och den operativa tiden är inte så stor om man ser till arbetstidens helhet. Larmtiden överskrider inte 50 % av tiden, och inga exakta siffror kan anges. Skulle utryckningar minska skulle utrymmet ökas till att utföra andra uppgifter enligt Rsyd, detta i form av att ge information till allmänheten eller öva.

Enligt LSO 2003:778 (paragraf 2) skall nyttjanderättshavare och ägare vidta åtgärder för att förebygga och förhindra att brand eller skador uppstår likväl att förstörelse begränsas på grund av brand.¹¹ Enligt lagen ansvarar staten eller kommunen för att räddningstjänsten lever upp till de krav och villkor som ställs likväl gällande räddningsinsatsen.¹¹

Sammanfattningsvis har behovet av personal inte minskat hos Rsyd och RSG men däremot har LR fått ett ökat behov pga. andra uppdrag.

6.6 Fråga 6 (Verksamheter)

Vilken typ av verksamhet drabbas oftast av obefogade automatlarm?

Från 2018 var majoriteten olika typer av boenden enligt LR. Dessa boenden inkluderade bland annat vård- och omsorgboenden, boenden för flyktingbarn samt skolor och universitet, och där olika verksamhetsklasser ingår (VK4, VK5B, VK5C, 2a, 2b).

Inom Rsyd var det vanligt förekommande med skolor och produktionsindustrier.

RSG tyckte inte att frågan var lätt att besvara men nämner att det var vanligt med skolor och olika typer av boenden, exempelvis HVB-hem och hem för hemlösa bland annat.

Sammanfattningsvis är skola den vanligaste verksamheten när det kommer till obefogade automatlarm hos de tillfrågade räddningstjänsterna (enligt respondenternas svar).

6.7 Fråga 7 (Orsaker)

Vad är den vanligaste anledningen till obefogade automatlarm?

LR nämner att det vanligaste är att personal eller hantverkare på anläggningen trycker på en larmknapp, på fel sätt, under en arbetsprocess, matlagning, fukt eller ånga. De nämner att det finns många larm som man inte vet orsaken till.

Rsyd säger att det vanligaste är antingen skolor (uppsökt falskt larm) eller hantverkare. Med uppsökt falskt larm menas att man exempelvis tänder eld på papper eller trycker in larmknappen för att undvika att göra ett prov eller liknande enligt Rsyd.

För RSG är den vanligaste anledningen okänd, dvs. man vet inte varför detektorn larmar i första hand, annars är det hantverkare och matlagning som orsakar larm.

Sammanfattningsvis kan man dra slutsatsen att hantverkare är en gemensam nämnare för alla tre räddningstjänster när det gäller orsaken till den vanligaste anledningen till obefogat larm.

6.8 Fråga 8 (Andra kommuner)

Känner du till någon annan kommun eller räddningstjänstförbund som arbetat för att minska antalet obefogade larm?

LR nämner att Skellefteå har gjort en översyn på Räddningstjänsten Syd. Räddningstjänsten Stor Göteborg har tittat på vissa delar av problemet, och de har själva ett stort projekt på gång i Norrbotten län där alla räddningstjänster har tittat på det nya arbetssättet vilket kommer att implementeras i hela länet och i alla 14 kommuner.

Rsyd nämner att Sydöstra Skånes Räddningstjänstförbund (Ystad, Simrishamn, Tomelilla och Sjöbo) jobbar med en liknande modell som de själva har haft där man tar betalt för onödiga larm och har avtal. Och att uttryckning sker på olika nivåer, från att en insatsperson åker ut på larm till att hela styrkan rycker ut. Under 2019 ändrade man automatlarm rutiner på nytt, från 1/7 ska man istället för att betala årsavgift, betala för alla uttryckningar som inte är brand eller tillbud och det är ett högre belopp på antingen 8 000 kronor eller 12 000 kronor.

RSG har inte hört talas om att någon räddningstjänst jobbar som dem själva dvs. har tillsatta funktioner som jobbar med frågan och med uppföljningar, där kunden får en tjänst att rätta till problemet, exempelvis genom att flytta en larmknapp eller byta detektor, en metod som de själva tycker de är ganska unika på. Men de nämner att frågor har uppkommit från Räddningstjänsten Syd, Varberg, Falkenberg och Räddningstjänst Väst vid något tillfälle.

Rsyd beskriver en modell där man tar betalt för onödiga larm medan LR jobbar med tillämpningen av en ny arbetsmodell, en modell som kommer att införas i hela länet.

Sammanfattningsvis har översyn av räddningstjänster utförts från olika håll, men vissa räddningstjänster inte har kommit så långt i processen. Räddningstjänsterna har olika metoder när det gäller översyn och en vanlig metod är att ta betalt för onödiga larm för att minska larmen.

6.9 Fråga 9 (Ej obefogade larm)

Vad gör brandmän i er kommun/förbund när de inte är ute på larm?

När brandmän inte är ute på larm övar de nämner LR, och menar att larmtiden innefattar endast en liten del av arbetsdagen. Förutom övning ingår även utbildning, information, service av handbrandsläckare, omhändertagandet av fordonsutrustning samt arbetsuppgifter utifrån kommunens begäran i enlighet med lagstiftningen.

Rsyd gör liknande som LR, framförallt de som jobbar heltid; övar, utbildar, gör tillsyn och arbetar på stationen.

Brandmännen inom RSG övar och underhåller utrustning, men i huvudsak jobbar de med att förbereda beredskap.

Sammanfattningsvis utför räddningstjänsterna liknande arbetsuppgifter, allt ifrån övning till utbildning och beredskap.

6.10 Fråga 10 (Övningstillfälle)

Kan obefogade automatlarm anses som ett "övningstillfälle" för de mindre räddningstjänsterna som har för få larm per dygn och som behöver utöva sina färdigheter?

LR överensstämmer att automatlarm kan ses som ett "övningstillfälle" och ett tillfälle att orientera sig vad gäller olika objekt. De menar att valet finns att direkt åka hem och så snabbt som möjligt eller också ta möjligheten att utforska det. Men att orientering är en övning och ett sätt att förbereda sig inför ett larm.

Rsyd anser också att det kan ses som en övning när det i själva verket inte är ett riktigt larm.

RSG har ingen sådan inställning utan anser att larm är ett larm som alla andra med risker och att automatlarm är ett larm om brand. Däremot ifall man konstaterar att det inte brinner, kan man ta tillfälle att orientera sig på objektet.

Samtliga är eniga att vid ett "falskt" automatlarm kan det bli en form av övning, en övning i form av orientering exempelvis, förutsatt att ingen brand finns.

6.11 Fråga 11 (Positiva effekter av automatlarm)

Finns det några andra aspekter som eventuellt skulle vara positiva med obefogade automatlarm?

LR tycker inte att det skulle vara positivt och vill helst att antalet obefogade larm skärs ned så mycket som möjligt. Detta för att fokusera på andra arbetsuppgifter men även för att större respekt skall tillges larmet, framförallt hos verksamheter. De menar att om många onödiga larm bryter ut, bryr man sig till slut inte och grundinställningen påverkas till att tro att det är falskt larm när det i själva verket kanske är ett riktigt larm. De tror att alla vinner på färre onödiga larm.

Rsyd uttalar sig att det skulle vara positivt om man vid ett larm orienterar sig på objektet.

RSG tycker inte att det skulle vara positivt eftersom det tar tid från både övning och arbete vilket enligt dem försämrar beredskapen, samt att det fördröjer insatstiden till den verkliga händelsen.

Sammanfattningsvis är LR och RSG överens om att de inte anser att det är positivt med obefogade automatlarm medan Rsyd är mindre kritisk mot det.

7 Resultatdel III (brandmän)

7.1 Fråga 1 (Brandmännens åsikter om automatlarm)

Vad tycker brandmän om obefogat brandlarm? Tar de för givet att det alltid är ett obefogat larm och bortser eventuellt vissa risker under insatsen?

Respondenten på LR nämner att brandmän tar för givet att det är obefogat larm och att man inte är lika peppad och fokuserad vid automatlarm.

Rsyd anger att det är cirka 3 % som är brand (befogade) och resterande obefogade automatlarm.

De åker till väldigt många automatlarm vilket gör att de inte känner sig lika peppade eftersom många larm är falska, och som till största delen beror på hantverkarna. En faktor som kan bidra till att man negligerar automatlarmen lite.

RSG nämner att majoriteten av larmen är obefogade och att chansen till befogat larm är väldigt liten. Att man ibland tar det lite lugnare vid falskt larm än ett inringt larm samt att de tar för givet att det skulle kunna vara ett falskt larm.

Sammanfattningsvis kan man dra slutsatsen att en nedskärning av falska larm kan ge fokus åt annat och till något viktigare eftersom brandmän inte känner sig lika manade till de "falska" larmen vilket annars är både kostsamt och tidskrävande. Det är vanligt att ta för givet att det är ett obefogat brandlarm.

7.2 Fråga 2 (Övningstillfälle)

Kan obefogade automatlarm anses som ett övningstillfälle för de mindre räddningstjänsterna som har för få larm per dygn och som behöver utöva sina färdigheter?

Respondenten på LR tycker inte att obefogade automatlarm kan anses som ett övningstillfälle.

Respondenten på Rsyd tycker att obefogade automatlarm kan anses som ett övningstillfälle, speciellt på de räddningstjänster som det inte så händer mycket på. De menar att det är en bra rutin för att få övning och samtidigt få orientera sig på företaget där automatlarmet finns, ifall något i framtiden skulle dyka upp.

Respondenten på RSG säger att de i Göteborg inte får övningsköra på larm s.k. larmkörning med brandbilar, såsom exempelvis polisen. De tycker det är positivt med automatiskt brandlarm även om det är obefogat, just för att få möjligheten att öva och orientera sig på objektet. Men att det å andra sidan kan vara negativt eftersom det tar tid från övning och utbildning.

Brandmännen inom räddningstjänsterna har delade uppfattningar om obefogade larm. Rsyd och RSG är positiv inställda till det medan LR inte anser att obefogade automatlarm kan anses som ett övningstillfälle.

7.3 Fråga 3 (Ej obefogade automatlarm)

Vad gör brandmän i er kommun/förbund när de inte är ute på larm?

LR svarar att de övar, håller på med materialvård och servar utrustningar.

Rsyd nämner att det gör tillsyn och tvätt av bilar, kompletterar utrustningar (ifall något saknas), städar, orienterar och övar på kemdykning, rökdykning, vatten- och livräddning och klipper bilar etc.

RSG övar och utbildar, men att det också kan vara allt från repetition till lyftkuddar, utbildning på bilarna, maskinstege, objektsorientering och förberedelse för beredskap.

7.4 Fråga 4 (Verksamheter)

Vilken typ av verksamhet drabbas oftast av obefogade automatlarm i er kommun/förbund?

LR uppger att skola och gruppboende är den verksamhet som oftast drabbas av obefogade larm.

Rsyd nämner att de inte kan säga något specifikt utan att det är blandat och lite av varje.

RSG tycker inte det är helt lätt att svara på frågan, men svarar att det generellt sett är dagis och skolor utan att ange det i korrekt ordning, och att det oftast är eleverna som orsakar larmet på en skola jämfört med dagis.

Sammanfattningsvis är skola en vanligt förekommande verksamhet som drabbas av obefogade automatlarm.

7.5 Fråga 5 (Orsaker)

Vad är den vanligaste anledningen till obefogade automatlarm i er kommun/förbund?

Den vanligaste anledningen till obefogade larm, enligt LR, är matlagning, vattenånga (dusch) eller avsiktliga larm.

Rsyd nämner att den främsta anledningen är hantverkare och matlagning.

RSG säger att de oftast får det av okänd anledning (man vet inte varför larmet har gått) och sedan hantverkare. Vid okänd anledning kan det vara; tekniskt fel, smutsiga detektorer eller bristande underhåll.

Sammanfattningsvis är hantverkare, matlagning och okänd anledning den främsta orsaken till obefogade automatlarm.

7.6 Fråga 6 (Positiva effekter)

Finns det några aspekter som ev. skulle vara positiva med obefogade automatlarm?

LR är positiva till larmen eftersom man kan hitta lämpliga angreppsvägar på objektet vilket kan vara till fördel.

Rsyd ser inget positivt med obefogade automatlarm.

RSG tycker det är positivt ur den aspekten, att man får orientering på objektet och att förarna får tillfälle att övningsköra. Likaså erfarenheten av att köra på larm.

7.7 Räddningstjänster- Olika modeller för att reducera obefogade larm

Räddningstjänsten Stor Göteborg tar betalt för de obefogade larmen och följer upp dem genom att utföra tillsyn med syfte att minska antalet obefogade larm. Man kan konstatera att det finns flera faktorer som har bidragit till hur deras resultat ser ut idag. De har en specifik avdelning som arbetar med frågor kring automatlarm, och enligt beräkningar har de gått med vinst. Förutom förbättrad teknik, lagen om skydd mot olyckor och deras arbetsmetod så har de kommit en bra bit på vägen för att kontrollera och minska obefogade larm, då de ligger konstant när det gäller både befogat och obefogat larm även om antalet inkopplingar har ökat för varje år. Kanske kan andra räddningstjänster ta del av deras arbetsmetoder för att förbättra den egna verksamheten eller uppföljningar med syfte att minimera larmen.

Luleås räddningstjänst arbetar med att implementera en ny arbetsmetod med striktare ”kontroller” med förhoppning att minska automatlarmen. Det är en metod sedan 2006, framtagen av Luleås räddningstjänst, och grundar sig på att en kvalitetsplan upprätthålls exempelvis genom att anläggningen är utförd enligt Svenska Brandskyddsföreningens regler och där avtal med anläggningsägare skrivs. I dagsläget tar de inte betalt för obefogade automatlarm men istället tar de en grundavgift. Luleås nya metod inkluderar bland annat ett nytt digitalt nyckelsystem, med en gemensam nyckel, som skall passa alla utrymmen. Generellt sett är ett brandlarmsystem betydelsefullt för att snabbt kunna avgränsa och släcka en brand.²⁴ Vid upptäckt brand skulle ett digitalt nyckelsystem vara till stor fördel för att snabbt och smidigt ta sig in i en lokal som annars skulle fördröja räddningsinsatsen. Luleås räddningstjänsts syn på automatlarm kommer att förändras, även om ett automatlarm tidigare ansågs som räddningstjänst, kommer larmen bli som en ”kontroll för att se om det verkligen brinner eller inte tills verksamheten hör av sig. Grundavgiften kommer även att bli lägre vilket kommer att gälla alla och onödiga larm kommer att debiteras.

Räddningstjänsten Syd tar avgift för både utryckningslarm och en årsavgift, men det kommer att förändras, genom att istället ta betalt för alla utryckningar som inte är brand med ett högre belopp.

8 Diskussion

Automatlarm är en viktig del inom brandskyddet, trots dess nytta, finns det olika faktorer att utreda exempelvis om det förekommer brister kring automatlarmen.

8.1 Olika perspektiv

Utifrån svaren mellan högt uppsatt personal och brandmän skiljer sig uppfattningarna lite vilket dels kan förklaras med att man har olika utbildningar och erfarenheter. Trots att räddningstjänsterna ligger långt ifrån varandra, så har de insett att det bör finnas andra effektivare metoder för att minska antalet obefogade larm. Det man kan konstatera är att obefogade automatlarm, oberoende län, är ett kvarstående problem trots att alla har sina metoder. De tre räddningstjänsterna är eniga om att obefogade automatlarm är ett problem där resurserna går om miste. Även om två anställda jobbar på samma räddningstjänst så har man olika uppfattningar om samma fråga och detta kan bero på olika faktorer som att personer jobbar direkt eller indirekt med frågan, trots detta går det inte att generalisera resultat.

8.2 Brandman och chefer - olika syn

Bland högt uppsatt personal var Luleås Räddningstjänst och Räddningstjänsten Stor Göteborg överens om att de inte tyckte att det var positivt med obefogade automatlarm medan Räddningstjänsten Syd tyckte att det inte behövde anses negativt då det kan skapa möjligheter att orientera sig på objekten. Brandmän ansåg att nedskärning av falska larm kunde ge fokus till andra arbetsuppgifter och de kände sig inte lika peppade vid ett obefogat larm eftersom de tog för givet att det var ett "falskt" larm. Det fanns också delade meningar ifall obefogade larm kunde ses som ett övningstillfälle eller inte, bland de tillfrågade brandmännen var Räddningstjänsten Syd och Räddningstjänsten Stor Göteborg positiv inställda till det, medan räddningstjänsten Luleå var kritisk mot det. Däremot hade befälen på Luleås Räddningstjänst tvärtom en positiv åsikt i jämförelse med brandmännen på samma räddningstjänst.

Ser man till vad den vanligaste orsaken till ett obefogat larm bland alla de tre räddningstjänsterna, är hantverkare en gemensam nämnare för alla. Andra vanligt förekommande anledningar förutom hantverkare, är antingen okänt eller pga. matlagning. För att komma åt grundproblemet med automatlarm skulle en förändring kunna vara att utbilda exempelvis hantverkare på arbetsplatsen gällande säkerhet och detektorer för att minimera uppkomsten av framtida larm.

Kanske skulle ett möte med alla räddningstjänstchefer på plats kunna införa nya tankemönster, utbyta erfarenheter och insikter för att vidare förbättra och diskutera kring automatlarm, likväl en möjlighet för räddningstjänsterna att skapa en gemensam vision för att komma fram till något enhetligt.

8.3 Metod

Det här arbetet grundar sig på en semi-kvantitativ intervjumodell vilket innebär att intervjuer har genomförts på olika räddningstjänster. Ett alternativ till den valda metoden skulle kunna vara att genomföra en enkätundersökning men metoden valdes bort på grund av följande nackdelar:

- Det går inte att säkerställa att samma person svarar. En enkätundersökning kan vidarebefordras och skickas till andra personer vilket gör det svårt att veta vem som har svarat, om inte någon direkt fråga har tagits med vad gäller yrkesposition i enkäten.
- Med en enkätundersökning missar man chansen att ställa följdfrågor.
- Det kan ge dålig svarsfrekvens

Fördelen med den valda metoden är att även om räddningstjänsterna är utplacerade i olika delar av länet så har man försökt täcka det geografiska området, från norr till syd vad gäller obefogade automatlarm inom räddningstjänsterna, vilket annars kanske hade varit svårt med en enkätundersökning. Genom att intervjua två olika yrkeskategorier har ett bredare perspektiv kunnat inkluderas, och det är en styrka att tankarna från brandmän och befäl är relativt lika på de olika räddningstjänsterna, vilket också talar för att resultaten går att generalisera till andra delar av landet.

Trots att flera faktorer har diskuterats behövs mer forskning för att på en mer detaljerad nivå kunna beskåda de skillnader som finns i arbetsmetoderna inom räddningstjänsterna.

9 Slutsats

I detta kapitel besvaras de frågeställningar som presenteras i avsnitt 0.

9.1 Hur påverkar automatlarm räddningstjänsten ur ett ekonomiskt perspektiv och finns det några ekonomiska vinster?

Det ekonomiska perspektivet har sett olika ut bland räddningstjänsterna, Luleås räddningstjänst kunde inte uttala sig om varken vinst eller förlust pga. den nya arbetsmetoden medan Räddningstjänsten Syd inte har gått med vinst avseende sin hantering av obefogade automatlarm. Räddningstjänsten Stor Göteborg har nämnt att deras största enskilda externa intäkt är från automatiska brandlarm, vilket baseras på en återställningsavgift som de tar ut, och enligt beräkningar gick de med vinst.

9.2 Hur ser utvecklingen ut med automatlarm inom de tre räddningstjänsterna?

Utvecklingen skiljer sig inom de tre räddningstjänsterna. Luleås räddningstjänst kommer att implementera ett nytt arbetssätt. Går man tillbaka till tidigare år från 2006 när man började med avtalsskrivningar har larmen inte minskat och tvärtom ökat, något man inte vet orsaken till. I Räddningstjänsten Syd har de onödiga larmen minskat lite efter en metod som implementerades 2005 inkluderande avtalsskrivningar. Räddningstjänsten Stor Göteborg ligger konstant när det gäller befogad och obefogad larm även om antalet inkopplingar ökat för varje år.

9.3 Hur arbetar räddningstjänsten med att få ner antalet obefogade automatlarm?

Generellt sett har obefogade automatlarm varken ökat eller minskat särskilt drastiskt inom räddningstjänsterna (se figur 2). Man kan konstatera att de tar någon form av debitering för att minska de onödiga larmen och täcka eventuella kostnader. Avtalsskrivningar med dess villkor ser olika ut för olika räddningstjänster vad gäller debiteringssumma och fasta avgifter. Exempelvis kommer Luleå införa en ny arbetsmetod vilket man hoppas kunna minska de obefogade automatlarmen (en metod som kommer att införas i 14 kommuner). Räddningstjänsten Stor Göteborg har sin "unika" metod med tillsatta funktioner och uppföljningar medan Räddningstjänsten Syd jobbar med att ta betalt för alla uttryckningar.

9.4 Hur ser resultatet ut och går det att tillämpa samma metod för andra räddningstjänster?

Eftersom räddningstjänsterna är utplacerade i olika kommuner och där varje kommun har eget ansvar och bestämmelser att utgå ifrån är metoderna inte heller gemensamma för alla räddningstjänster i länet. Metoderna är inte enhetliga eftersom de ursprungligen har utgått från andra tidigare projekt eller arbeten.

Gemensamt mellan de studerade räddningstjänsterna när det gäller metod är avtalsskrivningar mellan anläggningsägare och räddningstjänsterna vilka baseras på regler bland annat från LSO

och SBF, en annan stor del är den avgift som tas för uttryckning vid automatiska automatlarm. Trots kostnader för automatiska brandlarm är närvaron av ett sådant larm effektivt vid bränder till skillnad från om det hade varit frånvarande. Slutsatsen är att räddningstjänsterna har olika metoder när det gäller översyn och nya metoder utarbetas allteftersom för att effektivisera och minimera de automatiska brandlarmen.

10 Referenser

1. Sveriges Kommuner och Landsting. Fakta om kommunal räddningstjänst. <https://skl.se/samhallsplaneringinfrastruktur/trygghetsakerhet/skyddmotolyckorraddningstjans/faktaomraddningstjanst.15801.html> (Hämtad 2019-06-01)
2. Sveriges Kommuner och Landsting. 2019 Kommunens organisation för räddningstjänst. <https://skl.se/download/18.1f02c2ef167c5fe7572134a6/1547130270996/Kommunal%20raddningstjanst%202019%20-%20Karta%20-%20SKL.pdf> (Hämtad 2019-07-30)
3. Krisinformation från svenska myndigheter. Räddningstjänst. <https://www.krisinformation.se/detta-gor-samhallet/mer-om-sveriges-krishanteringssystem/samhallets-ansvar/kommuner/kommunal-raddningstjanst> (Hämtad 2020-02-17)
4. Räddningstjänste Storgöteborg . (2014). *Regler för anslutning av automatiskt brandlarm*. Göteborg.
5. Brandskyddsföreningen. (2016). *Regler för brandlarm*. Stockholm.
6. Kågebro, E. (2007). *Automatiska brandlarm Hur bör räddningstjänsten agera?* . Karlstads universitet: Karlstad.
7. Brandskyddsföreningen . (2013). *Regler för brandlarmanläggning* . Stockholm .
8. Räddningstjänsten Stor Göteborg. Obefogade automatlarm. 2016. <http://www.rsgbg.se/foretag--organisation/automatlarm/obefogade-larm/> (Hämtad 2018-11-12).
9. Statens räddningsverk. (2008). *Statens räddningsverk författningssamling*. Stockholm: Key Hedström.
10. SBN 1980. (1980). *Svensk byggnorm*. Stockholm: LIBERFÖRLAG.
11. *Lag (2003:778) om skydd mot olyckor*. Stockholm: Justitiedepartementet L4.
12. Boverket. Indelning i byggnadsklass och verksamhetsklasser. <https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/regler-om-byggande/boverkets-byggregler/brandskydd/byggnadsklass-och-verksamhetsklasser/> (Hämtad 2019-06-01)
13. Boverkets byggregler, BBR. Brandskydd. 2015. <https://www.boverket.se/globalassets/vagledning/kunskapsbanken/bbr/bbr-22/bbr-avsnitt-5> (Hämtad 2018-11-12).
14. Brandskyddsföreningen . (2015). *Brandskydd i byggprocess*. Stockholm.
15. Tidsfaktorns betydelse vid räddningsinsats. <https://ida.msb.se/dokument/cba/TidsfaktorCba.pdf> (Hämtad 2019-07-30)
16. Bensinpriser i Sverige. www.bensinpriser.nu (Hämtad 2019-03-19)

17. Jaldell, H. (2004). *Tidsfaktorns betydelse vid räddningsinsatser* . Karlstad: Räddningsverket .
18. Runa Patel, B. D. (2007). *Forskningsmetodikens grunder*. Studentlitteratur AB.
19. Räddningstjänsten Syd. <https://www.rsyd.se/om-oss/> (Hämtad 2019-06-01)
20. Räddningstjänsten Syd. <https://www.rsyd.se/foretag/automatlarm/> (Hämtad 2019-08-30)
21. Luleå Kommun. Räddningstjänsten. <https://www.lulea.se/kommun--politik/kommunens-organisation/forvaltningar/raddningstjansten.html> (Hämtad 2019-06-01)
22. Räddningstjänsten Stor Göteborg. <http://www.rsgbg.se/om-oss/> (Hämtad 2019-07-30)
23. Jonsson, H. (2009). *Praktisk intervjuteknik*. Luleå: Luleå tekniska universitet .
24. Brandskyddsföreningen. (2016). *Regler för brandlarm*. Stockholm.
25. Hjort, Jens. *Automatiskt Brandlarm*. Svenska Brandskyddsföreningen AB, Stockholm, 2005.

Bilaga 1

Allmänna frågor

1. Vilken/vilka positioner har du haft inom räddningstjänsten?
2. Hur länge har du jobbat inom yrket?

Frågor till högt uppsatta personer inom räddningstjänsten

1. Har några speciella insatser/åtgärder genomförts för att få ner antalet obefogade larm? När genomfördes detta?
2. Vad har ni fått för effekter, har metoden funkat enligt er d.v.s. har antal obefogade automatlarm minskat?
3. Om några åtgärder ej genomförts, hur kommer det sig att antalet automatlarm har minskat i er kommun under de senaste åren?
4. Hur har det påverkat räddningstjänsten ur ett ekonomiskt perspektiv, med förlust eller med vinst?
5. Hur påverkas brandmän av att antalet falska automatlarm minskar (antagande), kan det innebära att behovet av personal har minskat hos er?
6. Vilken typ av verksamhet drabbas oftast av obefogade automatlarm?
7. Vad är den vanligaste anledningen till obefogade automatlarm?
8. Känner du till någon annan kommun eller räddningstjänstförbund som arbetat för att minska antalet obefogade larm?
9. Vad gör brandmän i er kommun/förbund när de inte är ute på larm?
10. Kan obefogade automatlarm anses som ett "övningstillfälle" för de mindre räddningstjänsterna som har för få larm per dygn och som behöver utöva sina färdigheter?
11. Finns det några andra aspekter som ev. skulle vara positiv med obefogade automatlarm?

Frågor till brandmän

1. Vad tycker brandmän om obefogat brandlarm? Tar de för givet att det alltid är ett obefogat larm och bortser eventuellt vissa risker under insatsen?
2. Kan obefogade automatlarm anses som ett övningstillfälle för de mindre räddningstjänsterna som har för få larm per dygn och som behöver utöva sina färdigheter?
3. Vad gör brandmän i er kommun/förbund när de inte är ute på larm?
4. Vilken typ av verksamhet drabbas oftast av obefogade automatlarm i er kommun/förbund?
5. Vad är den vanligaste anledningen till obefogade automatlarm i er kommun/förbund?
6. Finns det några aspekter som ev. skulle vara positiva med obefogade automatlarm?

Intervju- Luleås Räddningstjänst (2019-03-08)

Allmänna frågor

1. Vilken/vilka positioner har du haft inom räddningstjänsten?
Jag har enbart jobbat förebyggande som brandingenjör och nu är jag avdelningschef.
2. Hur länge har du jobbat inom yrket?
Sedan 2011, ungefär 7,5 år.

Frågor till högt uppsatta personer inom räddningstjänsten

1. Har några speciella insatser/åtgärder för att få ner antalet obefogade larm genomförts? När genomfördes detta?

Jag började som sagt 2011, jag var inte med arbetet som gjordes innan. Det vi jobbar med just nu är ett arbete som togs fram 2006. Då började vi att teckna avtal med alla anläggningsägare som ville ansluta sig till automatiska brandlarm till räddningstjänsten och till det avtalet så tillhörde en kvalitetsplan där vi ställde ett antal krav på anläggningen och anläggningsägarna, vilket måste uppfyllas innan man kan ansluta sitt larm till oss, just för att få kvaliteten i våra tekniker som finns i anläggningen men också för skötseln och underhåll.

Följdfråga: Vilket årtal sa du att det genomfördes?

LR: 2006.

En del av kvalitetsplan innefattar bland annat att det ska vara utförd enligt SBF-anläggning likaså gällande skötselnehåll vilket också ska ske enligt SBF. Det ska finnas 2 anläggningsskötare och vi ska ha nycklar till alla larmade utrymmen. De ska innan inkopplingen kunna visa upp anläggningsintyg, leverans- eller revisions- besiktning- intyg. Vi kontrollerar att det finns kontrolljournaler och om det finns serviceringar som är uppdaterade, och de ska ha instruktioner för skötsel och underhåll. Instruktioner för vad som gäller vid fränkoppling av anläggningen och anvisningar för hur man gör vid larm eller felsignal. Det ska finnas instruktioner för hur man följer upp vid onödiga larm, sedan ställer vi också krav på att det ska finnas en larmorganisation det vill säga beskrivningar om organisationen där det tydligt beskrivs om hur en annan personal ska agera vid brandlarm. Det är på det här sättet vi jobbar.

Nu har vi en grundavgift och man betalar liksom inget för onödiga larm, det är så det ser ut idag. Sedan något år tillbaka har räddningstjänsterna i Norrbottens län gemensamt arbetat fram ett nytt hanteringsätt och mycket baseras på det som vi tillämpat i Luleå. Det kommer innebära en del förändringar bland annat vad gäller nyckelhanteringen, det kommer bli ett digitalt nyckelsystem där hanteringar sker ute på plats och då vi har tillgång en nyckel som passar till allt. Idag betraktar vi automatlarm som räddningstjänst, men det kommer vi inte göra, utan det kommer vara mer som en kontroll tills dess någon ringer och säger att det brinner. Debiteringar kommer att bli lite annorlunda eftersom vi kommer ha en lägre grundavgift som är samma för alla. De kommer betala för onödiga larm och sedan är väl tanken också att i det debiteringssystemet ska det finnas incitament för det faktiskt att göra någonting själva så att de kan lämna motbud till exempel innan vi har kommit fram så kan man få ett rabatterad faktura osv. det arbetssättet är beslutad och ska implementeras, det börjar gälla vid årsskiftet 2019. Under 2019-2020 ska nya avtal tecknas. Nu är vi under en process där vi ska färdigställa de här

små justeringarna och upphandlingarna med nyckelsystemen o.s.v. sedan ska vi informera våra anläggningsägare och säga upp avtal till hösten för att därefter teckna nya.

Följdfråga: Okej, så du menar att ni inte har verkställt det än utan det ska göras?

LR: Det kommer göras, dock är mycket baserat på samma sätt som vi arbetat idag i Luleå, däremot är det kanske lite olika, det finns vissa kommuner i länet som inte har haft något avtal tidigare med anläggningsägare så för de blir det som ett helt nytt system, men för oss ändras endast en liten del i alla fall i Luleå. Med det så hoppas vi att vi minskar larmet betydligt mer än vad vi har idag.

Följdfråga: Det känns som att ni har planerat väl.

LR: Vi får se vad det ger för effekt.

2. Vad har ni fått för effekter, har metoden funkat enligt er d.v.s. har antalet obefogade automatlarm minskat?

Det här nya arbetssättet har vi inte hunnit implementera så det kan man inte säga nu. Tittar man från 2006 då man började med avtalsskrivning så har inte larmet minskat, det har snarare ökat om man tittar på trenden och det vet jag inte vad det beror på. Sedan kan man också säga att den kontroll som vi skulle ha gjort från början, så gjorde det inte som det skulle göras, kanske de senaste 4-5 åren som det har blivit lite mer hårdare.

Följdfråga: Så hela 2006 har planeringen inte genomförts som det skulle?

LR: Nej, inte på det sättet som det var tänkt från början,

Följdfråga: Då tror jag att vi kan gå vidare till nästa fråga.

3. Om några åtgärder ej genomförts, hur kommer det sig att antalet automatlarm har minskat i er kommun under de senaste åren?

Följdfråga: Den här frågan är inte riktigt relevant i det här fallet tror jag.

LR: Nej precis och vi har sett liksom trenderna, att det kanske blir fler automatlarm och det är just därför vi utarbetade ett nytt hanteringssätt som vi tror lite mer på.

4. Hur har det påverkat räddningstjänsten ur ett ekonomiskt perspektiv, med förlust eller med vinst?

Vi kan inte säga något om det nya hanteringssättet men nu har det givetvis varit så att när vi tecknade avtal, har vi också börjat ta ut avgift som varierat beroende på objektets storlek men samtidigt så har anläggningsägaren inte behövt betala för onödiga larm. Jo, vi har varit ute på larm och då har vi stått för betalningen liksom.

Följdfråga: Så det står inget om avgift vid onödiga larm?

LR: Nej inte på det avtalet som vi har idag, men det kommer att tillämpas i det nya avtalet. Jag tror inte att man kan säga att vi har gått med vinst om man räknar alla kostnader. Dock har jag inga siffror som säger vinst eller förlust utan det görs inte utifrån det perspektivet heller, så att man ska inte tjäna på det utan det handlar om att få ner antal onödiga larm och att alla larm ska betraktas som ett riktigt larm och inte som falskt larm.

Följdfråga: Då gå vi vidare till nästa fråga.

5. Hur påverkas brandmän av att antalet falska automatlarm minskar (antagande), kan det innebära att behovet av personal har minskat hos er?

Nu har det inte minskat i vårt fall, men vi som många andra räddningstjänster har ett ökat behov av personal och det är inte bara på grund av larm utan det är på grund av att man ska

klara av att genomföra alla andra uppdrag som t.ex. lagen om skydd mot olyckor som säger att kommunen måste genomföra. Sedan är det givetvis många onödiga larm, så kanske man inte är lika på tå varje gång eftersom majoriteten är falska.

Följdfråga: Men tror du att behovet av antalet personal minskar om ni genomför det nya arbetssättet?

LR: Nej det tror jag inte då om man tittar på en brandmans arbetsdag, så består larmtiden av en liten del av deras arbetsdag. Vi skriker redan efter mer händer och fötter till att gör andra saker, så att ser man även idag trots att vi har mycket automatlarm så är det inte så stor arbetstid egentligen som läggs på det. Jo, givetvis om man åker 1+4 blir ett antal mantimmar, men ser man till helheten av arbetstiden som man ska ha på en månad så är den inte så stor. Så larmtiden är inte över 50% av tiden, alltså den operativa tiden här är inte så stor, dock har jag inte exakta siffror på hur stort det är.

6. Vilken typ av verksamhet drabbas oftast av obefogade automatlarm?

Jag kikade lite till vad som var året 2018, så var majoriteten olika boenden; gruppboende, vård- och omsorgboenden, boende för ensamkommande flyktingbarn sedan har vi också skolor, universitetet som finns här, sjukhuset och lite olika hotell.

Följdfråga: Okej, så det är olika verksamhetsklasser?

LR. Ja, ibland VK4, VK5B, VK5C, 2a, 2b.

7. Vad är den vanligaste anledningen till obefogade automatlarm?

Det vanligaste är det antingen att om personal hanterar det på fel sätt när man jobbar på anläggningen, att det är ett intrycklarmknapp och hantverkare, alltså det vill säga att det sker under arbetsprocess, matlagning, ånga eller fukt, sedan finns det många som är okända också då man inte vet vad orsaken är.

8. Känner du till någon annan kommun eller räddningstjänstförbund som arbetat för att minska antalet obefogade larm?

Ja, Skellefteå vet jag att de har gjort en översyn på Räddningstjänsten Syd. Räddningstjänsten Stor Göteborg har tittat på vissa delar, sedan har vi gjort ett stort projekt här i Norrbotten län där alla räddningstjänster har tittat på det nya arbetssättet som vi ska implementera. De kommer att implementera samma hantering i hela länet, i alla 14 kommuner.

9. Vad gör brandmän i er kommun/förbund när de inte är ute på larm?

De jobbar, sedan är det så att larmtiden är liten om man ser till vad man gör under en arbetsdag. De övar, tar hand om fordonsutrustning, utbildar, informerar, servar handbrandsläckare, gör andra arbetsuppgifter som kommunen ska göra för att uppfylla kraven som ställs i lagstiftningen. Det är inte bara träna och åka på larm som många tror utan det är en hel del andra uppdrag och saker som ska uppfyllas och göras.

10. Kan obefogade automatlarm anses som ett "övningstillfälle" för de mindre räddningstjänsterna som har för få larm per dygn och som behöver utöva sina färdigheter?

Ja absolut, så kan man välja att se onödiga larm som ett tillfälle att orientera sig på olika objekt, det blir ju lite vad man gör det till när man åker ute. Åker man ut för att återställa och ta sig hem så snabbt som möjligt eller tar man liksom möjligheten att gå runt och titta lite. Ska man

göra en bättre övning så måste man planera det, men givetvis orienteringen är också en övning och är ett sätt att förbereda sig inför ett larm.

11. Finns det några andra aspekter som ev. skulle vara positiva med obefogade automatlarm?

Nej, jag tycker inte det, vi ser helst att antal onödiga larm går ner så mycket som det går. Dels för att vi ska kunna fokusera på andra arbetsuppgifter men också för att de verksamheter som finns i lokalerna ska börja respektera larmet lite mer, det är allt för många som inte bryr sig om brandlarmet idag. Har man många onödiga larm så skiter man tills slut i det och grundställning blir då istället att det är falskt larm istället för att tro att det verkligen brinner, så att jag tror alla vinner på att det blir färre onödiga larm helt enkelt.

Allmänna frågor

1. Vilken/vilka positioner har du haft inom räddningstjänsten?
Alla, från ambulans till brandman.
2. Hur länge har du jobbat inom yrket?
Jag har jobbat sedan 1991, så det blir 28 år.

Frågor till brandmän

1. Vad tycker brandmän om obefogat brandlarm? Tar de för givet att det alltid är ett obefogat larm och bortser eventuellt vissa risker under insatsen?

Jo det kan man säga, det gör man. Det blir det att man inte är taggad och fokuserad när det är automatlarm, så är det.

2. Kan obefogade automatlarm anses som ett övningstillfälle för de mindre räddningstjänsterna som har för få larm per dygn och som behöver utöva sina färdigheter?

Nej det tycker jag inte.

3. Vad gör brandmän i er kommun/förbund när de inte är ute på larm?

De håller på materialvård, service av utrustning och övning.

4. Vilken typ av verksamhet drabbas oftast av obefogade automatlarm i er kommun/förbund?

Ja, vad ska jag säga, då ska jag kanske säga skola och gruppboende.

5. Vad är den vanligaste anledningen till obefogade automatlarm i er kommun/förbund?

Antingen är det matlagning, vattenånga från duschning eller avsiktliga larm.

6. Finns det några aspekter som ev. skulle vara positiva med obefogade automatlarm?

Möjligen att du hittar till lämpliga angrepps-vägar på objektet, det är möjligen då du lär dig hitta till objektet och kanske på objektet, det kan vara en fördel.

Intervju - Räddningstjänsten Syd (2019-03-07)

Allmänna frågor

1. Vilken/vilka positioner har du haft inom räddningstjänsten?
Jag har bara jobbat med automatiskt brandlarm här och nuförtiden så jobbar jag som larmbefäl, en gång i veckan.
2. Hur länge har du jobbat inom yrket?
Sedan 2005

Frågor till högt uppsatta personer inom räddningstjänsten

1. Har några speciella insatser/åtgärder genomförts för att få ner antalet obefogade larm? När genomfördes detta?

År 2005 ändrade man avtalen för våra kunder i Malmö, Burlöv. Man lade mer ansvar, att man skulle ha larmlagring eller uppföljning av larmen och att skilja mellan ett detektorlarm och fler detektorlarm. Detta för att kunderna själva skulle hantera en detektorlarm och larmlagring. Man trodde att det skulle minska och sedan så tog man ut både årsavgift och uttryckningsavgift på onödiga larm. Under 2019 ändrade vi våra automatlarm rutiner på nytt, från 1/7 ska man istället för att betala årsavgift, betala för alla uttryckningar som inte är brand eller tillbud och det är ett högre belopp på antingen 8 000 kronor eller 12 000 kronor och man tror att det är det enda som hjälper, att man får betala för sina uttryckningar.

Följdfråga: Så det är en metod att minska ner ytterligare antal onödiga automatlarm?

Rsyd: Man tror att får man betala för onödiga larm så försöker man förhindra det.

2. Vad har ni fått för effekter, har metoden funkade enligt er, dvs har antal obefogade automatlarm minskat?

Om vi syftar på metoden som implementerades 2005 så har en del anläggningar blivit bättre så klart, men vi ökar ungefär varje år med antalet anläggningar från 50 till 75 och de är inte inkörda, fortfarande är det många larm som är onödiga.

Följdfråga: Så det läggs till kontinuerligt nya anläggningar?

Rsyd: Ja absolut.

Följdfråga: Har antalet onödiga larm sjunkit efter 2005 (avtalet)?

Rsyd: Ja, lite grann.

3. Om några åtgärder ej genomförts, hur kommer det sig att antalet automatlarm har minskat i er kommun under de senaste åren?

Jag tror att det beror på att, där det har minskat finns det en organisation på anläggningen som kan hantera larmet själv och många anläggningar är obemannade där fortfarande kunderna vill att vi ska alltid komma.

4. Hur har det påverkades räddningstjänsten ur en ekonomist perspektiv, med förlust eller med vinst?

Enligt den senaste uträkningen så har intäkterna hittills inte täckt utgifterna för verksamheten det är därför man höjer priset.

Följdfråga: Så ni har gått med förlust?

Rsyd: Det kan man säga.

5. Hur påverkas brandmän av att antalet falska automatlarm minskar (antagande), kan det innebära att behovet av personal har minskat hos er?

Om uttryckningar minskar så ökas utrymmet för att kunna göra annat till exempel öva eller informera allmänheten, om det minskar kommer det innebära att man tar bort några brandmän, utan där finns det annat för dem att göra.

Följdfråga: Så personalomsättningen har inte ändrats?

Rsyd: Nej

6. Vilken typ av verksamhet drabbas oftast av obefogade automatlarm?

Oftast produktionsindustrier och skolor.

7. Vad är den vanligaste anledningen till obefogade automatlarm?

Det är antingen hantverkare eller uppsökt falskt larm på skolor.

Följdfråga: Vad menar du med uppsökt falskt larm?

Rsyd: Att man till exempel tänder eld på en bit papper eller trycker in larmknappen bara för att man ska få en rast eller skipa göra ett prov eller liknande

8. Känner du till någon annan kommun eller räddningstjänstförbund som arbetat för att minska antalet obefogade larm?

Ja, det finns räddningstjänstförbund här i Skåne som heter SÖRF, det är Ystad, Simrishamn, Tomelilla och Sjöbo. De jobbar på en liknande modell som vi har haft där man tar betalt för onödiga larm, och man har avtal. Man rycker ut på olika nivåer, vissa larm åker man bara en person som första insatsperson. För andra anläggningar så rycker hela styrkan ut.

9. Vad gör brandmän i er kommun/förbund när de inte är ute på larm?

De som jobbar här på heltid gör andra arbeten, till exempel stationsarbete, tillsyn, utbildning eller övar.

10. Kan obefogade automatlarm anses som ett ”övningstillfälle” för de mindre räddningstjänsterna som har för få larm per dygn och som behöver utöva sina färdigheter?

Det kan man säga, att de tycker att det är det så tar man det som en övning fast att det egentligen inget larm för dem.

11. Finns det några andra aspekter som ev. skulle vara positiva med obefogade automatlarm?

Det är om man i samband med ett larm orienterar sig på objektet.

Frågor till brandmän

Allmänna frågor

1. Vilken/vilka positioner har du haft inom räddningstjänsten?

Jag har allting utom befäl. Jag är rökdykarledare, sitter i stegbilar, kör släckbilar, så det är inget befäl som sagt.

2. Hur länge har du jobbat inom yrket?

I 19 år.

1. Vad tycker brandmän om obefogat brandlarm? Tar de för givet att det alltid är ett obefogat larm och bortser eventuellt vissa risker under insatsen?

Det är väl runt 3% som är brand och dem andra är automatlarm. Vi åker till jättemånga automatlarm och man taggar liksom inte upp för ett automatlarm, tyvärr så det är för mycket falskt larm och många gånger är det hantverkarens fel, för att de inte har stängt av någon sektion, så är de inne och arbetar eller på grund av andra anledningar, så sätter automatlarmet igång. Så det är för mycket automatlarm så att man ignorerar det kanske lite grann. Det hade man kanske kunnat ändrat på något sätt.

Följdfråga: Ditt svar är ungefär så att det kan hända att man tar det för givet och bortser för eventuella risker?

Rsyd: Ja att det inte är någonting. Många gånger när du vet att du har automatlarm så upptäcks det ju, eller när du väl ska gå in där och det är någonting, så upptäcks det väldigt tidigt så det hinner inte bli något större av det många gånger.

2. Kan obefogade automatlarm anses som ett övningstillfälle för de mindre räddningstjänsterna som har för få larm per dygn och som behöver utöva sina färdigheter?

Ja, absolut det tycker jag för att det ändå är vissa små räddningstjänster som det inte händer så mycket, då är det bra dels för att få in rutiner då de kanske har 70 larm per år och då är det ändå rätt bra rutin att öva. Men även att de får orientering på stället så att de känner till det i fall det skulle bli någonting. Så det är inte bara att åka på larm utan det är att komma till företaget där de har automatlarmet om det skulle hända någonting i framtiden.

3. Vad gör brandmän i er kommun/förbund när de inte är ute på larm?

Om vi börjar på måndag när vi inte har larm så börjar vi med tillsyn i våra bilar, vi går igenom så att allting finns där. Vi tvättar bilarna och kompletterar med utrusningar som kanske har försvunnit under veckan. På tisdagar och onsdagar har vi övning på stationen då är det allt från teoretisk och praktisk kemdykning, utrusning på våra bilar, vi går igenom sådana saker. Torsdagar har vi tillgång till vårt övningsområde där vi kan exempelvis öva på rökdykning, kemdykning, klippa bilar och sådant. På fredagar har vi vatten och livräddning, vi åker till badhus och övar. Lördagar är vi på dykstation, där vi är ute och dyker, för att vi måste utföra ett antal dykningar per år för att vara godkända, och på söndagar städar vi stationen. På fredagar har vi också orientering ute på exempelvis företaget eller andra anläggningar.

4. Vilken typ av verksamhet drabbas oftast av obefogade automatlarm i er kommun/förbund?

Det kan man nog inte säga något specifikt, det är blandat. Känner att vi inte har något specifikt där, det är lite av varje. (Det är mer att, det är så pass mycket larm och det är många gånger i

veckan som vi har planerat in att vi skall öva, men det hinner vi inte för vi åker på så pass mycket larm och bland annat är väl 30% som kör på automatlarm. Och dem 30%, det kan bli att andra larm som fotbollslarm eller nåt sånt här, då kan vi inte ta det, då får annan station åka, då blir ju det drabbad kan man säga. Det viktiga larm som är konstaterat att det är nånting som t.ex. som ett lägenhetslarm. Ett konstaterat lägenhetslarm vi åker ändå på automatlarmet, då har vi satt det först och då måste vi köra på det och då får annan station köra på det andra.)

Följdfråga: Jag tänkte typ vilken verksamhet som är typiskt förekommande, är det sjukhus eller industri som oftast får larm?

Rsyd: Aha, som får automatlarm? Det kan man nog inte säga något specifikt, det är blandat. Känner att vi inte har något specifikt där, det är lite av varje.

5. Vad är den vanligaste anledningen till obefogade automatlarm i er kommun/förbund?

Det är ju hantverkaren och matlagning.

6. Finns det några aspekter som ev. skulle vara positiva med obefogade automatlarm?

Nej, jag ser inget positivt i det.

Intervju - Räddningstjänsten Stor Göteborg (2019-04-10)

Allmänna frågor

1. Vilken/vilka positioner har du haft inom räddningstjänsten?

RSG: Som jag har haft?

Följdfråga: Ja.

RSG: Bland annat ambulanssjukvårdare, började 81 och slutade Augusti-01 och senare jobbat på förebyggande avdelning, med det här med automatiska larm, uppföljning av obefogat larm.

2. Hur länge har du jobbat inom yrket?

Hur många år blir det totalt?

RSG: 81 till 19. Det är ganska många år.

Följdfråga: 38?

RSG: Det låter klokt.

Frågor till högt uppsatta personer inom räddningstjänsten

1. Har några speciella insatser/åtgärder genomförts för att få ner antalet obefogade larm? När genomfördes detta?

Det som man började med, det var ju, för att göra en lång historia ännu längre. På 90-talet någon gång så började Göteborgs kommun att larma alla sina skolor och daghem, och då hade man ett kombi-larm, ett kombinerat brand- och inbrotts larm och sedan upptäckte man att dem gav en hel del falskt larm. Och räddningstjänsten började ta betalt för då började det kosta massa pengar för kommunen. Och då startade räddningstjänsten ihop med stadens försäkringbolag Göta Lejon, ett falskt larmsprojekt, det startade man år 1997, då tog man fram olika metoder för att jobba med de här frågorna kring obefogat larm. Och det arbetet ärvde vi när vi började augusti-00, basen ligger kvar men vi har förändrat och förändrat lite, utifrån fritt tänkande och vad vi har kommit fram till och hur vi har kunnat skura på det.

2. Vad har ni fått för effekter, har metoden funkade enligt er, d.v.s. har antal obefogade automatlarm minskat?

Eh, nu ska vi se. Minskat och minskat det beror på hur man räknar, i stort sett så kan man väl säga att antalet automatlarm både befogat och obefogade under dem här 19 åren, så ligger det i stort sett konstant, det varken ökar eller minskar och då skall man ju komma ihåg om man grovt räknar så har vi en netto-ökning med antalet inkopplade larm, med 100 larm om året, så vi har tillfört knappt 2000 anläggningar och larmen har inte ökat, om man ser det på det viset.

Följdfråga: Så det läggs på kontinuerligt?

RSG: Ja, antalet inkopplingar ökar hela tiden.

3. Om några åtgärder ej genomförts, hur kommer det sig att antalet automatlarm har minskat i er kommun under de senaste åren?

Följdfråga: Fast det är inte riktigt relevant?

RSG: Vi genomför ju ständigt åtgärder och vi försöker jobba med frågorna i alla fall, så dem har inte gått ner, vi ligger konstant, tack vare vårt arbete kanske. I alla fall en del av det, och

sen har det med att tekniken blir bättre och när LSO kom, var det 2004-2005, så blev verksamheten tvingade att ta ansvar och det har ju haft en positiv effekt för oss.

4. Hur har det påverkat räddningstjänsten ur ett ekonomiskt perspektiv, med förlust eller med vinst?

Vi går ju med vinst, det beror på hur vi räknar. Den återställningsavgiften, vi tar ut, mellan tumme och pekfinger, en uträkning för några år sedan, men om den faktiska siffran är rätt eller fel det vet man inte. Men vi drar in ganska mycket pengar till våran budget om man säger så. Så man kan säga att ni går med vinst?

RSG: Ja, så kan man uttrycka det kanske. Det är vår största enskilda externa intäkt. Den är kopplade till automatiska brandlarm.

5. Hur påverkas brandmän av att antalet falska automatlarm minskar (antagande), kan det innebära att behovet av personal har minskat hos er?

Nej, det har inte varit någon drastiskt minskning och för det har inte förändrat personalbehovet överhuvudtaget. Det man har dragit in har berott på andra orsaker.

6. Vilken typ av verksamhet drabbas oftast av obefogade automatlarm?

Den är inte helt lätt att besvara. Felet vi gör, det är att vi tänker ett objekt med ett larm, det är ett larm. Sedan kan ju objektet exempelvis vara hela Volvos anläggning och det är 2 kopplingar till oss. Så det är två anläggningar och det är miljoner detektorer. Här har vi, tvärs över gatan ett dagis med 3 detektorer. Och ett larm från dagiset slår lika hårt som Volvo. Vi har inget sätt att mäta det på. Vanligt är skolor och olika typer av boenden, både HBV-hem och hem för hemlösa bland annat. Det är den typen av människor med problem som skapar larm kan man väl säga kanske.

7. Vad är den vanligaste anledningen till obefogade automatlarm?

Det första är att det är okänt för räddningstjänsten, vi vet inte varför detektorn larmar i första skedet när vi är på plats, i andra hand så är det matlagning och hantverkare som orsakar larm.

8. Känner du till någon annan kommun eller räddningstjänstförbund som arbetat för att minska antalet obefogade larm?

Jag har aldrig talats om någon annan som jobbar som vi gör, som har tillsatta funktioner som skall jobba med frågan. Vi har fått en del frågor från Räddningstjänsten Syd, Varberg, Falkenberg och Räddningstjänst Väst vid något tillfälle, Men det är ingen annan som jobbar på det sättet som vi gör. Vi är ganska unika med att jobba med uppföljningar. Många tror att man skickar faktura, tar betalt och sedan är det bra. Kunden får en tjänst att rätta till ett problem som man har, det kan vara exempelvis flytta en larmknapp, ta bort eller byta en detektor och lite sådana grejer.

9. Vad gör brandmän i er kommun/förbund när de inte är ute på larm?

Övar och underhåller utrustning skulle jag vilja påstå, utan att gå i detalj. Men det är huvudsak att förbereda beredskap.

10. Kan obefogade automatlarm anses som ett ”övningstillfälle” för de mindre räddningstjänsterna som har för få larm per dygn och som behöver utöva sina färdigheter?

Ibland har man ju, vi har aldrig inte haft den inställning. Utan ett Automatlarm är ett larm om brand. Sedan vet jag har jag hört att man får komma på larm och övningsköra.

Men absolut inte, har man den inställningen så är helt fel ute i våran värld i alla fall.

Däremot när man konstaterar att det inte brinner, kan man orientera sig på objektet, vi kan få sådana positiva effekter men inte absolut inte att se det som ett övningstillfälle. Absolut inte. Det är ett larm som alla andra, med alla risker framförallt med medtrafikanter.

11. Finns det några andra aspekter som ev. skulle vara positiva med obefogade automatlarm?

Nej, egentligen inte, ett obefogat automatlarm tar ju tid från övning och arbeten, det försämrar våran beredskap. Det kan ju komma en lägenhetsbrand medans vi är på väg mot ett obefogat larm, och vi är på ett fel ställe på fel tidpunkt. Det fördröjer insatstiden till den verkliga händelsen.

Är det som kallas dubbla larm?

RSG: Ja, precis.

Allmänna frågor

1. Vilken/vilka positioner har du haft inom räddningstjänsten?

Jag har varit brandman, hela tiden.

2. Hur länge har du jobbat inom yrket?

Jag började 1986 och fick sluta våren 2017.

Frågor till brandmän

1. Vad tycker brandmän om obefogat brandlarm? Tar de för givet att det alltid är ett obefogat larm och bortser eventuellt vissa risker under insatsen?

Nej, under de 31 åren har jag varit operativt så jag har åkt på automatiskt brandlarm som visat sig vara befogat när vi kom fram vid 2 tillfällen, så majoriteten är obefogade. Det som händer är att vi kör ju inte lika fort, i alla fall gjorde vi inte på den stationen där jag tjänstgjorde på, om vi åker på ett automatiskt brandlarm som vi åker på ett inringt larm, så vidare inte det automatiska larmet kompletterades med information om vittnen säger att det ryker eller något sånt där, så man tog för givet att det skulle vara falskt larm skulle jag vilja säga, ja.

Följdfråga: Hur var det under tiden man körde dit, med eventuella risker?

RSG: Man kör dit försiktigare, vi tar inga risker, vi kör inte vårdslös i vanliga fall, även om det är lägenhetsbrand, så kör man inte vårdslös, även om det omedvetet går lite fortare. I alla fall gjorde jag det, när jag körde, så tog jag det lite lugnare när det var automatlarm, än när det var inringt larm om man säger så. Det fanns olika grader, man kunde köra lite fortare över fartgrupp och lite sådana saker, men vid automatiska larm saktade man ner. Vi förberedde, exempelvis som rökledardykare så tog man på sig full utrustning, masken runt nacken och hjälm på, för även om man visste att det var ”falskt”, så var det inte 100% säkert, det kunde ju faktiskt vara någonting, så man var medveten att det kunde vara det, även om sannolikheten för att det skulle vara ett befogat larm var väldigt liten.

2. Kan obefogade automatlarm anses som ett övningstillfälle för de mindre räddningstjänsterna som har för få larm per dygn och som behöver utöva sina färdigheter?

Alltså, alla larm är ju bra så vidare det är bra, men vi får inte öva på larmkörning om man säger så. Polisen får lov tydligen och göra det, de kan ju öva och köra med blåljus och siren, och köra fortare än hastighet tillåter och sådana saker. I alla fall i Göteborg får vi inte öva och köra på larm med brandbilarna. Och tittar man på hur lite, dem som jobbar brandmän, kör lastbil eller tunga fordon i vanliga fall så behövs alla möjligheter för att öva, så där är en fördel med ett automatiskt brandlarm även om det är obefogat. Det är sak samma, vi kommer ut, alltså man får en orientering på objektet, det är inte alltid liksom man har varit där, har man varit där innan och anläggningen installerades och kopplades in till räddningstjänsten så åker vi aldrig dit och tittar. Men sen kan det vara folk som har anställt efter det som kommer dit för första gången och då blir det en orientering även om det blir larm på kort, om man säger så, man går dit och tittar på lokalerna. Sen tar ju det negativa, det är ju att det tar tid från övning och utbildningar som vi har, att vi får avbryta det och åka på det automatiska brandlarmet, det är ju det negativa med det hela.

3. Vad gör brandmän i er kommun/förbund när de inte är ute på larm?

Då är det ju övning eller någon form av utbildning. Det kan vara så att en äldre brandman lär en ju yngre brandman. Det kan vara allt, fast man repeterar då, lyftkuddar, det kan vara bilarna, utbildning på bilarna, eller att någon skall lära sig och utbildas för att köra maskinstege, vi repeterar tillsammans. Vi är ute och kör med bilarna, vi orienterar, objektsorientering, hur ser det ut runt objektet, kommer vi till med bilarna och kan vi ställa upp med maskinstegarna, och inga vägar som är blockerad. Allt sånt som man innan kan förbereda sig som är på distriktet och som man försöker hålla koll på. Och om man är ledig och har sett nånting som verkar konstigt så kan vi åka och titta på det också, är det lite annorlunda så kan man meddela arbetslaget så kan de också åka och titta på det så det inte blir någon överraskning för dem, när vi behöver åka den vägen.

4. Vilken typ av verksamhet drabbas oftast av obefogade automatlarm i er kommun/förbund?

RSG: Det är lite svårt skulle jag säga, eftersom jag jobbar med automatlarm.

Följdfråga: Det vill säga som ni åkte mest på när du var brandman?

RSG: Då skulle jag säga dagis och skolor som vi åker mest på, utan att det är i rätt ordning, det kan lika gärna vara skolor och dagis. Det var många sådana anläggningar. Till skillnad från dagis så var det inte sällan som verksamheten hade orsakade det, när vi åkte till skolor så kunde någon ha eldat på en detektor eller tryckt in en larmknapp alltså det var eleverna, i större utsträckning var det eleverna som hade orsakat larmet på en skola än vad det var på dagis om man säger så. Sen var det ju inte i majoritet att det var orsakat av mänsklig handling om man säger så, dem låg inte i majoritet, men något fler på skolor än dagis.

5. Vad är den vanligaste anledningen till obefogade automatlarm i er kommun/förbund?

Tekniskt fel eller okänd anledning ligger vi ju kvar på, och sen skulle jag vilja säga att det är hantverkare, spontant så. När det är okänd anledning så kan det vara tekniskt fel, smutsiga detektorer eller bristande underhåll om man säger så. Det vi oftast får är okänd anledning, vi vet inte varför larmet har gått.

6. Finns det några aspekter som ev. skulle vara positiva med obefogade automatlarm?

Det var ju det som jag sa tidigare i sådana fall, att man får orientering på objektet. Och att dem som kör bilarna får tillfälle att övningsköra om man kallar det för det, larmkörning då. Men det vet inte förrän vi kommer fram att det är obefogat. Det är väl det som är positivt, att vi får köra på larm och att vi får den erfarenheten.